

A7-0025/2011

3.2.2011

MIETINTÖ

riittävien, kestävien ja turvattujen eurooppalaisten eläkejärjestelmien
kehittämisestä
(2010/2239(INI))

Työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunta

Esittelijä: Ria Oomen-Ruijten

Valmistelija (*): George Sabin Cutas, talous- ja raha-asioiden valiokunta

(*) Valiokuntien yhteistyömenettely – työjärjestyksen 50 artikla

SISÄLTÖ

	Sivu
EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS	3
PERUSTELUT	15
TALOUS- JA RAHA-ASIOIDEN VALIOKUNNAN LAUSUNTO	19
SISÄMARKKINA- JA KULUTTAJANSUOJAVALIOKUNNAN LAUSUNTO	28
NAISTEN OIKEUKSIEN JA SUKUPUOLTEN TASA-ARVON VALIOKUNNAN LAUSUNTO	33
VALIOKUNNAN LOPULLISEN ÄÄNESTYKSEN TULOS.....	39

EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

riittävien, kestävien ja turvattujen eurooppalaisten eläkejärjestelmien kehittämisestä (2010/2239(INI))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 9 artiklassa olevan horisontaalisen sosiaalilausekkeen,
- ottaa huomioon komission 7. heinäkuuta 2010 esittämän tiedonannon "Vihreä kirja: riittävien, kestävien ja turvattujen eurooppalaisten eläkejärjestelmien kehittäminen" (KOM(2010)0365),
- ottaa huomioon 11. marraskuuta 2010 antamansa päätöslauselman väestörakenteen muutokseen vastaamisesta ja sukupolvien välisestä solidaarisuudesta¹,
- ottaa huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon² komission 7. heinäkuuta 2010 julkistamasta tiedonannosta "Vihreä kirja: riittävien, kestävien ja turvattujen eurooppalaisten eläkejärjestelmien kehittäminen",
- ottaa huomioon komission ehdotuksen neuvoston päätökseksi jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikkojen suuntaviivoista: Eurooppa 2020 -strategian yhdenmennyksen suuntaviivojen II osa (KOM(2010)0193) sekä 8. syyskuuta 2010 siitä antamansa päätöslauselman³,
- ottaa huomioon komission 29. huhtikuuta 2009 esittämän tiedonannon EU:n väestön ikääntymisen vaikutusten käsittelystä (väestön ikääntymistä koskeva kertomus 2009) (KOM(2009)0180) sekä 7. syyskuuta 2010 siitä antamansa päätöslauselman⁴,
- ottaa huomioon 6. toukokuuta 2009 antamansa päätöslauselman työmarkkinoilta syrjäytyneiden aktiivisen osallisuuden edistämisestä⁵,
- ottaa huomioon 6. toukokuuta 2009 antamansa päätöslauselman uudistetusta sosiaalisesta toimintaohjelmasta⁶,
- ottaa huomioon 20. marraskuuta 2008 antamansa päätöslauselman sosiaaliturva- ja eläkejärjestelmien tulevaisuudesta: niiden rahoitus ja suuntaus kohti yksilöllistämistä⁷,
- ottaa huomioon 9. lokakuuta 2008 antamansa päätöslauselman yhteiskunnallisen

¹ Hyväksytyt tekstit, P7_TA(2010)0400

² EESC/SOC/386, 20. tammikuuta 2011.

³ Hyväksytyt tekstit, P7_TA(2010)0309.

⁴ Hyväksytyt tekstit, P7_TA(2010)0306.

⁵ Hyväksytyt tekstit, P6_TA(2009)0371.

⁶ Hyväksytyt tekstit, P6_TA(2009)0370.

⁷ EUVL C 16 E, 22.1.2010, s. 25.

- osallisuuden edistämisestä ja köyhyyden, myös lasten köyhyyden torjumisesta EU:ssa¹,
- ottaa huomioon komission ehdotuksen Euroopan parlamentille ja neuvostolle (KOM(2005)0507) sekä siitä 20. kesäkuuta 2007 antamansa päätöslauselman²,
 - ottaa huomioon vuonna 2001 kokoontuneen Tukholman Eurooppa-neuvoston hyväksymän strategian eurooppalaisten eläkejärjestelmien uudistamisesta,
 - ottaa huomioon vuonna 2001 kokoontuneen Laekenin Eurooppa-neuvoston tekemän päätöksen eläkkeitä koskevista yhteisistä tavoitteista ja huippukokouksessa korostetun tarpeen tehdä eläkkeet riittäviksi, kestäviksi sekä mukautettaviksi,
 - ottaa huomioon perusoikeuskirjan ja erityisesti sen 23 artiklan,
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 48 artiklan,
 - ottaa huomioon työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunnan mietinnön sekä talous- ja raha-asioiden valiokunnan, sisämarkkina- ja kuluttajansuojavaliokunnan ja naisten oikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon valiokunnan lausunnot (A7-0000/2010),
- A. ottaa huomioon, että ihmiset tulevat nykyisin työmarkkinoille vanhempina etenkin vähän koulutettuihin nuoriin vaikuttavan korkean työttömyysasteen tai aiempaa pidemmän ja joissain tapauksissa korkeatasoisemman koulutuksen johdosta, että he poistuvat työmarkkinoilta yleensä ennen lakisääteistä eläkeikää, että työelämää katkovat yhä useammin jaksot, joiden aikana he eivät tee töitä, ja että he elävät pidempään,
- B. ottaa huomioon, että rahoitus- ja talouskriisi on vaikeuttanut merkittävästi taustalla olevaa väestörakenteeseen liittyvää haastetta, joka EU:n on kohdattava,
- C. ottaa huomioon, että nykyisten tietojen mukaan työmarkkinoille saapuvien määrä on pienenemässä (EU:n aktiiviväestö alkaa vähentyä vuodesta 2012 alkaen) ja että eläkeläisten lukumäärä kasvaa (vuonna 2008 EU:ssa oli neljä työkäistä kansalaista jokaista yli 65-vuotiasta kohti, vuonna 2020 tämä suhdeluku on viisi yhteen ja vuonna 2060 kaksi yhteen); toteaa, että tämä kehitys vaihtelee jäsenvaltioiden väestörakenteiden erojen mukaisesti,
- D. ottaa huomioon, että riittävästä, kestävästä ja turvatuista eläkkeistä huolehtiminen liittyy erottamattomasti työllisyysasteen nostamiseen, tuottavuuden parantamiseen ja talouskasvuun,
- E. katsoo, että Euroopan unionin taloushallinnossa olisi otettava huomioon vihreässä kirjassa esitetty kokonaisvaltainen lähestymistapa,
- F. ottaa huomioon, että rahoituskriisi on johtanut työttömyyden, köyhyyden, sosiaalisen syrjäytymisen ja budjettivajeiden kasvuun monissa jäsenvaltioissa ja vaikeuttanut (verovaroihin ja muihin varoihin perustuvien) eläkkeiden rahoittamista ja osoittanut tiettyjen eläkerahastojärjestelmien haurauden,
- G. katsoo, että Eurooppa 2020 -strategiassa asetetun 75 prosentin työllisyysastetta koskevan

¹ EUVL C 9 E, 15.1.2010, s. 11.

² EUVL C 146 E, 12.6.2008, s. 122.

- tavoitteen pitäisi edistää eläkejärjestelmien kestävyuden turvaamista,
- H. ottaa huomioon, että väliaikaisten ja epävarmojen työsuhteiden yleistyminen vähentää eläkemaksujen määrää sekä heikentää eläkejärjestelmien vakautta ja tulevien eläkkeiden riittävyyttä,
 - I. katsoo, että eläkerahastojen suunnittelussa on otettava huomioon riskien vähentäminen ja rahastojen iskunkestävyys,
 - J. katsoo, että ihmiset, jotka käyttävät aikaansa ja taitojansa lasten kasvatukseen tai ikääntyneistä huolehtimiseen, ansaitsevat yhteiskunnalta tunnustuksen ja että se voitaisiin antaa suomalla näille ihmisille henkilökohtaisia oikeuksia, erityisesti eläkeoikeuksia,
 - K. katsoo, että naisten ja miesten tasa-arvo on unionin arvo, tavoite ja perusoikeus ja että unionin toimielinten on huolehdittava sukupuolten tasa-arvon sisällyttämisestä kaikkiin toimiinsa,
 - L. toteaa, että naiseen kohdistuu Euroopan unionissa välitöntä ja välillistä syrjintää monissa eläkkeisiin liittyvissä asioissa,
 - M. katsoo, että eläkeuudistusten arvioidut vaikutukset perustetaan yleensä malliin, jossa oletuksena on miespuolisuus, kokoaikatyö, täysi työura ja keskimääräiset tulot, ja toteaa, että vakuutusmatemaattiset sukupuolittain laaditut elinaikataulukot vaikuttavat kielteisesti naisten eläkelaskelmiin ja korvausasteeseen,
 - N. toteaa, että ikääntyneet naiset ovat erityisen heikossa asemassa silloin, kun heidän eläkeoikeutensa perustuu heidän siviilisäätyynsä (aviolliset tai perhe-etuudet) ja kun heillä ei ole työurien keskeytymisten takia riittäviä omia eläkeoikeuksia,

YLEISTÄ

EU ja jäsenvaltiot

1. panee tyytyväisenä merkille vihreässä kirjassa omaksutun kokonaisvaltaisen lähestymistavan ja sen, että kirjalla pyritään antamaan kansallisella ja EU:n tasolla uutta pontta vankkojen ja pitkäaikaisten, riittävien, kestävien ja turvattujen eläkejärjestelmien luomiseksi toissijaisuusperiaate huomioon ottaen; tähdentää, että perinteet, taloudellinen ja demografinen tilanne ja erityiset työmarkkinaolosuhteet vaihtelevat jäsenvaltioittain ja että on noudatettava solidaarisuutta ja toissijaisuusperiaatetta, jonka nojalla jäsenvaltioilla säilyy täysi vastuu eläkejärjestelmiensä organisoimisesta;
2. tähdentää, että jäsenvaltioiden on vastattava valtaviin haasteisiin huolehtiakseen siitä, että eläkkeet vastaavat kansalaisten niiden kestävyteen ja riittävyyteen asettamia odotuksia aikana, jolloin sosiaalis-taloudelliset olosuhteet ovat yleisesti vaikeat ja vaihtelevat jäsenvaltioittain ja oikeusjärjestelmittain;
3. korostaa, että pk-yritykset voivat yhtenä EU:n suurimpana työnantajana ja kasvutekijänä tukea merkittävässä määrin eläkejärjestelmien kestävyttä ja riittävyyttä jäsenvaltioissa; toivoo sen vuoksi, että kehitetään alakohtaisia, alojen välisiä ja/tai alueellisia rahastoja lisäämään pk-yritysten työntekijöiden liittymistä eläkejärjestelmiin, jolloin ne voisivat olla esimerkkeinä parhaista käytänteistä;

4. huomauttaa, että sisämarkkinoiden toteuttamisessa asianmukaisella talous- ja sosiaalipolitiikalla, jossa sukupolvien välisen solidaarisuuden haasteet on otettu huomioon, voidaan edistää kestäväää työllisyyspolitiikkaa, kasvua ja vakautta huomattavasti etenkin säilyttämällä sosiaalinen yhteenkuuluvuus; muistuttaa, että työmarkkinaosapuolilla on tässä asiassa merkittävä rooli;
5. katsoo, että pitkän aikavälin investoinnit ja säästöt eläkejärjestelmien kestävyuden turvaamiseksi tulevaisuudessa ovat erittäin tärkeitä ja ne on otettava huomioon makrotalouden valvonnan yhteydessä;
6. toteaa, että sekä talouspolitiikan laajoissa suuntaviivoissa että vakaus- ja kasvusopimuksessa viitataan ikääntymiseen liittyviin julkisiin menoihin; katsoo, että julkisten eläkevastuiden asianmukainen huomioon ottaminen julkisen velan ja vajeen laskennassa on yksi kestävyuden monista ehdoista; pyytää, että tämä ulottuvuus otetaan asianmukaisella tavalla huomioon taloushallinnon uudistuksessa varmistamalla, että eläkejärjestelmien eri pilareita kohdellaan asianmukaisesti ja keskitytään niiden kestävyuteen;
7. ottaa huomioon, että kestävä ja hyvin toimiva eläkejärjestelmä on äärimmäisen tärkeä kansalaisille ja julkisten menojen vakaudelle; kehottaa komissiota ja neuvostoa siksi varmistamaan, että eläkeuudistusten kustannukset otetaan edelleen huomioon arvioitaessa, pitäisikö jäsenvaltioon mahdollisesti soveltaa liiallista vajetta koskevaa menettelyä; suosittelee, että painopisteeksi asetetaan rahoitusjärjestelmän kestävyys tietyntyyppisen eläkeuudistuksen asemesta; pitää valitettavana, että tietyt jäsenvaltiot ovat pyörtäneet viime vuosina tekemiään eläkeuudistuksia tai aikovat tehdä niin vähentääkseen budjettivajettaan; toteaa, että koko eläkejärjestelmää koskevista uudistuksista aiheutuu mittavia siirtymiskustannuksia, jotka on otettava huomioon valtionvelkaa ja budjettivajetta koskevissa laskelmissa;
8. korostaa, että kestävä julkinen talous edellyttää koko julkisen ja yksityisen velan ottamista huomioon arvioinnissa; huomauttaa, että eläkesäästöt ovat enemmän kuin vain eläkkeiksi merkittyjä säästöjä; pyytää esittämään rahastoimattomat suorat julkisen sektorin eläkevastuut avoimesti ja suoraan julkistalouden pitkän aikavälin kestävyuden vuoksi;
9. korostaa, että eläkkeistä ja eläkejärjestelmistä huolehtiminen on jäsenvaltioiden vastuulla; tunnustaa, että jäsenvaltioiden taloudet ovat toisistaan riippuvaisia, ja siksi kehottaa unionia ja jäsenvaltioita koordinoimaan asianmukaisella tavalla erilaisia eläkepolitiikkojaan ja avointa koordinoitimenetelmää käyttäen varmistamaan eläkejärjestelmiensä riittävyys, turvaaminen ja kestävyys;
10. toteaa, että ensimmäisen, toisen ja kolmannen pilarin eläkejärjestelmät eroavat merkittävästi toisistaan eri jäsenvaltioiden välillä, että EU:lla ei ole yhteisiä kriteereitä, määritelmiä eikä perusteellista analyysia, jotka selvittäisivät seikkaperäisesti eri eläkejärjestelmät ja niiden soveltuvuuden kansalaisten tarpeisiin, ja että siksi avointa, kaikkia järjestelmiä koskevaa valvontaa ei voida toteuttaa; korostaa, että EU:n pitäisi ensisijaisesti parantaa eläkejärjestelmien vertailtavuutta ja edistää hyvien käytäntöjen vaihtamista; katsoo, että komission on toteutettava tarvittavat toimenpiteet kehittääkseen jäsenvaltioiden eläkejärjestelmien tyypityksen sekä yhteiset määritelmät, jotta järjestelmiä voidaan vertailla keskenään;

Sukupuoli

11. pitää valitettavana, että vihreässä kirjassa ei kiinnitetä riittävästi huomiota sukupuolikiyymyksiin; katsoo, että nykyiset eläkkeen riittävyttä koskevat erot miesten ja naisten välillä johtuvat sukupuolten sitkeästä eriarvoisuudesta työmarkkinoilla, kuten työttömyysjaksoista, sairaudesta, hoitotehtävistä, miesten ja naisten välisistä palkkaeroista, naisten yllidustuksesta epävarmoissa työsuhteissa ja osa-aikatyössä ja vaikeuksista yksityiselämän ja työelämän yhdistämisessä; kehottaa siksi komissiota ja jäsenvaltioita jatkamaan työtään tämän epätasa-arvon poistamiseksi ja varmistaakseen naisten ja miesten yhdenvertaisen kohtelun eläkeasioissa pitkällä aikavälillä esimerkiksi siten, että äitiysvapaa ja ikääntyneiden perheenjäsenten hoito lasketaan työajaksi, joka antaa oikeuden eläke-etuuksiin miehille ja naisille;
12. painottaa eläkeoikeuksien yksilöllistämisen tärkeyttä ja laskettaessa naisten eläkkeitä kehottaa soveltamaan kriteereitä, joilla varmistetaan miesten ja naisten taloudellinen riippumattomuus; kehottaa jäsenvaltioita myös harkitsemaan elämäntapa- lähestymistavan soveltamista eläkkeisiin nykyaikaisen työelämän haasteisiin vastaamiseksi;
13. toteaa, että jäsenvaltioiden kansallisten eläkepolitiikkojen jatkokehittämiseen tähtäävässä vahvistetussa koordinoitimenetelmässä on keskityttävä sukupolvien väliseen oikeudenmukaisuuteen ja nuoremman sukupolven etuihin jäsenvaltioiden yhteistyön pohjalta;
14. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita velvoittamaan ammatillisia ja muita lisäeläkkeitä tarjoavat soveltamaan eläke-etujen laskennassa sukupuolineutraaleja kuolleisuustaulukoita, jotta naisille ei koidu haittaa heidän pidemmästä elinajanodotteestaan;

ELÄKKEIDEN RIITTÄVYYS

15. on sitä mieltä, että EU:ssa ei voida vahvistaa riittävän eläkkeen tasoa, sillä tarvittavan eläkkeen määrä riippuu pitkälti jäsenvaltioiden erityisolosuhteista; pyytää kuitenkin komissiota laatimaan ohjeet, joiden avulla jäsenvaltiot pystyvät laatimaan kriteerit eläkkeiden vähimmäistasolle; katsoo, että jäsenvaltioiden olisi määriteltävä eläkkeiden riittävyys ikääntyneiden ihmisarvoisen elämän ehdoksi;
16. katsoo, että jäsenvaltiot vastaavat noudattamansa sosiaali- ja talouspolitiikan yhteydessä itse riittävän eläketurvan vahvistamisesta kansalaisiaan varten; kannustaa niitä ottamaan käyttöön järjestelmän, jolla voidaan parhaiten turvata myös kohtuullinen elintaso kaikille ja erityisesti heikoimmassa asemassa oleville yhteiskunnan ryhmille;
17. korostaa, että eri eläkejärjestelmien joukossa eläketulojen monipuolistaminen kokoamalla ne julkisten (ensimmäinen pilari) ja työhön liittyvien (useimmissa tapauksissa toinen pilari) järjestelmien yhdistelmästä voi antaa takuun riittävästä eläketurvasta;
18. panee merkille, että useimmissa jäsenvaltioissa ensimmäinen pilari on järjestelmän tärkein osa ja se perustuu solidaarisuuden periaatteelle ja että ensimmäisen pilarin rahoittamiseen kohdistuvaa painetta voidaan vähentää, jos suurempi määrä ihmisiä on

työssä ja jos laiton työ ja laittoman työvoiman käyttö saadaan kuriin, ja että muistakin ensimmäisen pilarin vaihtoehtoisista rahoitusmuodoista voitaisiin keskustella jäsenvaltioiden välillä avointa koordinoitimenetelmää käyttäen; korostaa, että lakisäättävät jakoperusteiset eläkejärjestelmät ovat osoittaneet vakautensa ja luotettavuutensa finanssi- ja talouskriisin paineessa; kehottaa jäsenvaltioita varmistamaan, että ensimmäisen pilarin eläkkeet ovat suuruudeltaan köyhyysrajan yläpuolella;

19. korostaa, että myös kolmannen pilarin säästämiseen perustuva eläketurva osaltaan parantaa eräissä jäsenvaltioissa eläkejärjestelmien kestävyyttä ja riittävyttä; painottaa kuitenkin, että tähän vaihtoehtoon voivat turvautua ainoastaan henkilöt, joilla on riittävät tulot maksujen suorittamiseksi kyseisiin järjestelmiin, joten sen osuus kohtuullisen toimeentulon takaamisessa on hyvin rajallinen;
20. katsoo, että olisi hyvin hyödyllistä parantaa erilaisten yksityisiin eläkkeisiin sovellettavien verohelpotusten kustannuksia ja tehokkuutta koskevien tietojen jakamista jäsenvaltioiden välillä;
21. katsoo, että budjettipaineiden vuoksi sosiaalimenojen tehokkuus on erittäin tärkeää; katsoo nykyisten budjettipaineiden perusteella, että sosiaalimenoilla on ollut merkittävä taloudellinen ja sosiaalinen rooli kriisin vaikutusten pehmentämisessä; katsoo tässä yhteydessä, että jakojärjestelmät ovat osoittaneet keskeisen roolinsa sukupolvien välisen solidaarisuuden aikaansaamisessa; katsoo lisäksi, että toisella ja kolmannella pilarilla on täydentävä rooli järjestelmään kohdistuvan paineen vähentämisessä; kehottaa jäsenvaltioita varmistamaan eläketurvan eri muotojen parhaan mahdollisen yhdistelmän eläkkeiden varmistamiseksi tulevaisuudessa; kehottaa jäsenvaltioita parantamaan kansalaisten mahdollisuuksia turvautua yksityisiin säästöohjelmiin; huomauttaa, että rahoituskriisin vuoksi useat jäsenvaltiot suunnittelevat muutoksia eläkejärjestelmiinsä; kehottaa niitä kuitenkin varmistamaan, että kaikki eläkejärjestelmät säilyvät vakaina, luotettavina ja kestävinä ja että kaikki muutokset toteutetaan asianmukaisen sosiaalisen vuoropuhelun päätteeksi ja riittävän tiedotuksen pohjalta; suosittaa, että mikäli työntekijöillä on valinnanmahdollisuus, heille annetaan riittävästi aikaa tietojen ja asianmukaiseen harkintaan perustuvien päätösten tekemiseksi;
22. painottaa, että korkea inflaatio nakertaa mutta ripeä talouskasvu ja korkea työllisyysaste parantavat eläkejärjestelmien kestävyyttä ja riittävyttä;
23. katsoo, että veronkierrosta on tullut huolestuttava ilmiö, jota on syytä torjua mahdollisimman tehokkaasti, sillä se heikentää eläkejärjestelmien riittävyttä ja vakautta tulevaisuudessa;

ELÄKEIKÄ

24. on sitä mieltä, että väestörakenteen muutosten ja eläkkeiden rahoitettavuuden vuoksi on välttämätöntä, että entistä useammat ihmiset ovat mukana työmarkkinoilla ja myös pysyvät niillä pidempään, mutta huomauttaa, että elinajanodote on pidentynyt ja että työterveyden parantaminen on työurien pidentämisen edellytys; kehottaa jäsenvaltioita keskustelemaan aktiivisesti ja arvioimaan työmarkkinaosapuolten ja asiaankuuluvien järjestöjen kanssa lakisääteisen eläkeiän kytkemistä elinaikaodotteeseen ja pakollisen

eläkeiän eriyttämistä niin, että ihmiset, jotka haluavat jatkaa työssä, voisivat tehdä niin; pyytää lakisääteistä eläkeikää nostaneita tai nostavia jäsenvaltioita kannustamaan ikääntyneitä töihin myöntämällä verotusta ja sosiaaliturvaa koskevia poikkeuksia; kehottaa myös jäsenvaltioita ottamaan ikääntyneitä varten käyttöön mukautettuja ja joustavia työsopimuksia ja eläkejärjestelmiä ja kannustamaan siten työn ja eläkkeellä olemisen yhdistämiseen ja helpottamaan sitä ja käynnistämään toimia, joilla yrityksiä houkutellaan luopumaan ikääntyneiden työntekijöiden irtisanomisesta; kehottaa komissiota käynnistämään tutkimuksen, jossa tarkastellaan, miten tulonsiirrot vaikuttavat elinajanodotteeseen jäsenvaltioissa;

25. toteaa, että lakisääteisen eläkeiän ja ikääntyvien työntekijöiden tosiasiallisen työmarkkinoilta poistumisiän välillä on suuria eroja, ja suosittaa, että ensisijaiseksi tavoitteeksi olisi otettava sen varmistaminen, että työntekijät voivat tehdä työtä lakisääteiseen eläkeikään asti; toteaa, että nämä erot ovat erityisen huomattavia kaikkein raskaimpien ammattialojen työntekijöiden kohdalla; pyytää siksi jäsenvaltioita ja työmarkkinaosapuolia vaihtamaan hyviä käytäntöjä; kehottaa niitä myös tekemään sopimuksia, joilla on myönteisiä vaikutuksia kestäviin eläkkeisiin ja jotka johtavat joustavaan työurien pidentämiseen lakisääteiseen eläkeikään asti, esimerkiksi kehittämällä kansallisella ja yritysten tasolla sovellettavia kattavia ikäjohtamisen strategioita sekä kehittämällä työ- ja yksityiselämän yhteensovittamista koskeville säännöille uusia muotoja, jotka on mukautettu ikääntyneiden työntekijöiden erityistarpeisiin, ja palkitsemalla työntekijöitä, jotka lykkäävät eläkkeelle siirtymistään;
26. korostaa, että työvoiman ikääntyminen ja työurien piteneminen voivat vaikuttaa myönteisesti talouden elpymiseen ja tulevaan kasvuun; katsoo, että fyysisesti ja/tai henkisesti raskasta työtä tekeville (ikäntyneille) työntekijöille on dynaamisilla työmarkkinoilla tarjottava luovia ratkaisuja, kuten lakisääteisen eläkeiän joustavoittaminen, osa-aikaeläkkeet, työolojen mukauttaminen, elinikäisen oppimisen kannustaminen, työnhakupalveluiden parantaminen tai työpaikasta toiseen siirtymisen helpottaminen pyrittäessä löytämään pysyvä tasapaino työelämän vaatimusten ja työntekijöiden valmiuksien välillä; katsoo, että näin ollen tarvitaan aktiivisia toimia ikäsyöjinnän torjumiseksi valvomalla, että direktiivit 2000/78/EY ja 2006/54/EY pannaan asianmukaisesti täytäntöön, ja edistämällä aktiivista ikääntymistä koskevaa eurooppalaista kulttuuria siten, että ikääntyneille mahdollistetaan aktiivinen ja ihmisarvoinen elämä; kehottaa jäsenvaltioita yhdistämään työmarkkinoilla todettua syrjintää koskeviin seuraamuksiin työnantajille suunnattuja kannustimia luoda työmarkkinat, joille kaikilla on pääsy; kehottaa uudistusten ja työelämän pidentämisen yhteydessä jäsenvaltioita komission avustuksella panemaan tehokkaammin täytäntöön työterveys- ja työturvallisuusdirektiivit;

EUROOPPA 2020 -STRATEGIA

27. pitää myönteisenä, että Eurooppa 2020 -strategiassa todetaan ikääntyvien henkilöiden olevan osa työmarkkinoita; pitää valitettavana, että Eurooppa 2020 -strategiassa ei eläkejärjestelmien kunnollisuuteen, kestävyYTEEN ja riittävyYTEEN ole kiinnitetty nimenomaista huomiota, vaikka eräiden kyseisessä asiakirjassa mainittujen tavoitteiden saavuttaminen riippuu niistä; ehdottaa näin ollen vihreän kirjan tavoitteiden sisällyttämistä Eurooppa 2020 -strategiaan;

28. katsoo, että mikäli Eurooppa 2020 -strategia onnistuu, luodaan enemmän varmoja ja laadukkaita työpaikkoja ja näin useammat ihmiset ovat töissä asianmukaisella palkalla ja kunnan työehdoilla, mikä lisää pakollisista sosiaaliturvamaksuista saatavia tuloja, jolloin talouskasvu kiihtyy ja eläkejärjestelmien kestävyys ja riittävyys paranevat;
29. kannattaa Eurooppa 2020 -strategian mukaisesti kohdennettua ja aktivoivaa työmarkkinapolitiikkaa, jolla huolehditaan siitä, että tällä hetkellä työmarkkinoilla aliedustettuina olevat ja etenkin kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevat ryhmät pääsevät entistä paremmin mukaan työmarkkinoille; katsoo, että EU:n pitäisi kehittää uusia indikaattoreita, joilla seurataan eläkeuudistusten vaikutuksia haavoittuvassa asemassa oleviin ryhmiin; korostaa, että laittoman työn tekeminen on edelleen yleistä Euroopan unionissa ja että se heikentää sosiaalipolitiikan vaihtoehtoja; kehottaa jäsenvaltioiden toimivaltaisia laitoksia edistämään sosiaalista osallisuutta ja torjumaan laittoman työvoiman käyttöä eläkejärjestelmien tasapainon parantamiseksi;

IORP-DIREKTIIVI

30. toteaa, että ammatillisia lisäeläkkeitä tarjoavia laitoksia koskevan direktiivin (IORP) täytäntöönpano jäsenvaltioissa on yleisesti ottaen viivästynyt; kehottaa komissiota toteuttamaan tarvittaessa toimenpiteitä jäsenvaltioita vastaan varmistaakseen IORP-direktiivin asianmukaisen ja oikea-aikaisen täytäntöönpanon;
31. myöntää, että tavoitteena olisi oltava tulevien eläkeläisten turvan parantaminen siten, että rahoittavien yritysten kustannukset pysyvät kohtuullisina ja eläkejärjestelmät kestävinä;
32. muistuttaa, että IORP-direktiivin 15 artiklan 6 kohdassa, joka koskee vakuutusteknisen vastuuelan laskemista, säädetään, että "komissio ehdottaa tarvittavia toimia eritasoisten korkokantojen aiheuttamien mahdollisten vääristymien ehkäisemiseksi ja järjestelmien edunsaajien ja jäsenten etujen suojaamiseksi"; kehottaa komissiota teettämään vaikutustenselvityksen ennen kuin IORP-direktiiviä tarkistetaan ja ottamaan huomioon, että yleisen suuntauksen mukaan maksuperusteiset järjestelmät yleistyvät ja etuusperusteiset järjestelmät käyvät harvinaisemmiksi;
33. muistuttaa, että IORP-direktiivissä todetaan, että "rahoituspalvelujen todellisten sisämarkkinoiden luominen on välttämätöntä yhteisön taloudellisen kasvun ja työpaikkojen luomisen kannalta" ja että "tämä direktiivi on siten ensimmäinen askel kohti Euroopan tasolla organisoituja ammatillisten lisäeläkkeiden sisämarkkinoita";
34. korostaa, että vasta perustetun Euroopan valvontaviranomaisen (Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomainen) on käytettävä toimivaltaansa täysipainoisesti ja oltava tärkeässä asemassa IORP-direktiivin uudelleenarvioinnin valmisteluprosessissa ja kehitettäessä oikeudellisia säännöksiä, kuten teknisten standardien luonnoksia, ohjeita ja suosituksia vakavaraisuusmenettelyä varten; muistuttaa, että IORP-direktiiviä ei pitäisi soveltaa mihinkään julkista eläketurvaa koskeviin vastuisiin tai ensimmäiseen pilariin kuuluviin työhön liittyviin eläkejärjestelmiin;
35. pitää Solvenssi II -direktiivin laadullisia elementtejä arvokkaana lähtökohtana tehostettaessa ammatillisia lisäeläkkeitä tarjoavien laitosten valvontaa; toteaa, että tämä koskee erityisesti hyvään riskinhallintaan liittyviä vaatimuksia;

LIKKUVUUS JA SIIRRETTÄVYYS

36. korostaa, että työmarkkinoiden liikkuvuus unionissa muodostuu lähivuosina keskeisen tärkeäksi tekijäksi työpaikkojen luomisessa ja talouskasvussa; katsoo näin ollen, että kansalaisten luottamus paranee, kun sisäisen ja rajat ylittävän liikkumisen esteet poistetaan; katsoo, että siirrettävyyden puuttumista, pitkiä odotusaikoja, vapaakirjaoikeuden säilymistä, oikeuksien tason säilyttämistä sekä verokohtelun ja vakuutusmatemaattisten periaatteiden eroja on käsiteltävä niiden eläkejärjestelmiin kohdistuvien vaikutusten vuoksi; korostaa, että aiempaa dynaamisemmilla työmarkkinoilla voi olla myönteinen vaikutus eläkejärjestelmään;
37. panee merkille, että ensimmäisen pilarin eläkeoikeuksiin sovelletaan asianomaista koordinointiasetusta, mutta että yksinkertaistettuja ratkaisuja kaivataan muihin pilareihin;
38. toteaa suuntauksena olevan, että maksuperusteiset järjestelmät yleistyvät ja etuusperusteiset järjestelmät käyvät harvinaisemmiksi; toteaa, että tämän seurauksena eläkkeiden tarjoajat siirtävät investointeihin kytkeytyvät riskit eläkesäästäjille; katsoo, että rahastoivien työeläkejärjestelmien moninaisuuden ja monimutkaisuuden vuoksi on asetettava reunaehtoja kertyneiden eläkeoikeuksien siirrettävyyden suhteen siten, että siirrettävyys alkaa uusien sopimusten yhteydessä, jolloin siirtopyyntö voidaan hyväksyä vain, mikäli maksut kohdistetaan eläketurvaan liittyvään rahastoon; pyytää tekemään perinpohjaisen selvityksen rahastoihin työeläkejärjestelmiin ja henkivakuutusjärjestelmiin liittyvistä verotusasioista; katsoo rajat ylittävien kysymysten osalta, että EU:n pitäisi keskittyä toiminnassaan selkeästi eläkeoikeuksien hankkimista ja säilyttämistä koskevien vähimmäisvaatimusten kehittämiseen sekä mainittuja oikeuksia koskevien kansallisten seurantajärjestelmien perustamisen edistämiseen;
39. pitää suositeltavana sitä, että kaikkiin jäsenvaltioihin perustettaisiin kansallisia eläketietojen seurantajärjestelmiä, ja kehottaa komissiota tekemään ehdotuksia Euroopan unionin laajuisen eläkeseurantajärjestelmän luomiseksi;

EU-LAINSÄÄDÄNNÖN UDELLEENARVIOINTI

40. panee merkille, että useissa unionin jäsenvaltioissa työeläkejärjestelmien merkitys on tunnustettu, ja katsoo, että EU voi tarjota lisäarvoa koordinoimalla eri järjestelmiä ja rohkaisemalla jäsenvaltioita huolehtimaan sellaisen sosiaalisesti, oikeudellisesti ja taloudellisesti perustellun kehyksen luomisesta, jolla eläkejärjestelmien jäsenille tarjotaan asianmukainen suoja ja jolla taataan eläkkeitä koskevien ymmärrettävien tietojen saatavuus; korostaa, että tapauksissa, joissa jäsenvaltioissa on pakollisia, yksityisten laitosten hoitamia eläkerahastoja, kyseiset järjestelmät olisi arvioitava myös sen perusteella, täyttävätkö ne turvallisuuden, investointien ja varojen luokittelun osalta unionin lainsäädännössä asetetut ehdot ja kriteerit; korostaa periaatetta, että kaikkien työeläkejärjestelmiä koskevien ehdotusten vaikutukset on arvioitava täydellisesti, erityisesti jotta voidaan määrittää niistä aiheutuvat lisäkustannukset ja hallinnollinen rasitus;
41. katsoo, että jäsenvaltioissa, joissa on perustettu pakollisia työeläkejärjestelmiä, joita ei pääasiassa ole otettu ensimmäiseen pilariin, näiden toisen pilarin eläkejärjestelmien on

- oltava kaikkia työntekijöitä koskeva oikeus ja että mitään syrjintää ei saa esiintyä iän, sukupuolen, toimialan ja/tai työsopimuksen perusteella;
42. kehottaa komissiota kannustamaan jäsenvaltioita selvittämään, miten työntekijöiden oikeutta osallistua toiseen pilariin voidaan tukea tehostetun sosiaalisen vuoropuhelun avulla, sekä antamaan ehdotuksia kyseisen pilarin edistämiseksi siellä, missä sitä ei vielä ole; kehottaa niitä myös kehittämään menetelmän, jolla varmistetaan, että tätä rahastoa ja etenkin sen säästöjä koskevaa investointistrategiaa hallinnoidaan yhteisesti;
 43. kehottaa jäsenvaltioita tukemaan eläketurvaa koskevan sosiaalisen ja kansalaisvuoropuhelun kehittämistä ja ottamaan vuoropuhelun tulokset huomioon täysipainoisesti;
 44. on sitä mieltä, että kolmatta pilaria ja sen ongelmatonta rajat ylittävää toimintaa koskevia EU-tason sääntöjä on tarkasteltava sisämarkkinoiden ja etenkin rahoitustuotteiden sisämarkkinoiden asianmukaisen toimivuuden kannalta ja että olisi luotava yhtäläiset toimintaedellytykset; korostaa, että sääntöjen uudelleentarkastelussa olisi otettava huomioon eläkejärjestelmien jäsenten edut;
 45. katsoo, että jos rahoituspalvelujen eri tarjoajien vakavaraisuusjärjestelmiin halutaan johdonmukaisuutta, on sovellettava "samat riskit – samat määräykset – sama pääoma" -periaatetta ja otettava huomioon kunkin eläketuotteen tai -järjestelmän erityispiirteet;
 46. myöntää, että rajat ylittävien yksilöllisten eläkevakuutusten (kolmas pilari), kuten henkivakuutusten, osalta esteitä vielä on; pyytää komissiota tekemään ehdotuksia näiden esteiden voittamiseksi ja yleiseksi kehykseksi tämän toiminnan sääntelemiseksi;
 47. toteaa, että EU-lainsäädäntö on hyvin hajanaista kun on kyse eläkkeitä koskevan toimivallan kuulumisesta Euroopan unionille; kehottaa komissiota tarkastelemaan, olisiko tätä sääntelykehystä syytä järkeistää osana lainsäädäntötyön parantamista;

UNIONIN LAINSÄÄDÄNTÖ / HYVÄT KÄYTÄNNÖT

48. muistuttaa, että Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomainen (EVLEV) on jo päätetty perustaa; korostaa, että viranomaiselle on annettava asianmukaiset välineet ja voimavarat, jotta se voi hoitaa tehtävänsä tehokkaasti ja ottaa asianmukaisesti huomioon etenkin lisäeläkkeiden erikoispiirteet ja -ominaisuudet;
49. panee merkille, että eläkerahastoja sekä ammatillisia lisäeläkkeitä tarjoavia laitoksia säännellään ja valvotaan edelleen erillisinä finanssialan yksikköinä, vaikka näitä toimia käytännössä harjoittavatkin ryhmittymät;

PÄÄOMAVAATIMUKSET

50. katsoo, että ammatillisia lisäeläkkeitä tarjoavien laitosten pääomavaatimuksia koskevassa järjestelmässä on otettava huomioon eläkkeiden erityispiirteet, ja muistuttaa, että vakuutusalan riskit poikkeavat ammatillisia lisäeläkkeitä tarjoavien laitosten riskeistä, erityisesti asioissa, jotka koskevat eläkeoikeuksien ehdollisuutta, eläkesalkkujen kiertoa sekä sitä, että ammatillisia lisäeläkkeitä tarjoavat laitokset ovat homogeenisen

tuotesalkun ylläpitoon tarkoitettuja erityisiä välineitä; korostaa, että tällaisen järjestelmän pää tavoitteena olisi parantaa nykyisten ja tulevien eläkeläisten turvaa; katsoo, että tällaisten ehdotusten vaikutukset on arvioitava täydellisesti, erityisesti jotta voidaan määrittää niistä aiheutuvat lisäkustannukset ja hallinnollinen rasitus; on sitä mieltä, että ammatillisia lisäeläkkeitä tarjoavien laitosten vakavaraisuusjärjestelmään tehtävät mahdolliset muutokset on toteutettava nykyisen IORP-direktiivin puitteissa; korostaa, että eläkerahastojen pääomavaatimuksia koskevien kysymysten ratkaiseminen liittyy läheisesti maksukyvyttömyysdirektiivin 8 artiklaan yhteydessä olevien kysymysten ratkaisemiseen asianmukaisella tavalla;

51. tähdentää – komission vihreässä kirjassa esitetyn toteamuksen tapaan – että IORP-direktiivi perustuu yhdenmukaistamisen vähimmäistasoa koskevaan Solvenssi I -lähestymistapaan, kun taas lähitulevaisuudessa vakuutusyhtiöt soveltavat riskiperusteista Solvenssi II -järjestelmää myös lisäeläkkeitä koskevaan toimintaansa;
52. tähdentää, että rahoitusmarkkinat voivat toimia tehokkaasti pelkästään luottamuksen vallitessa, ja katsoo, että luottamus edellyttää toiminnan vakautta koskevia sääntöjä rahoituslaitoksille eikä ammatillisia lisäeläkkeitä tarjoavien laitosten pitäisi muodostaa poikkeusta tästä;
53. kehottaa komissiota kehittämään ehdotuksia ammatillisia lisäeläkkeitä koskevien laitosten vakavaraisuusjärjestelmää koskevaan päätöksentekoon ja erityisesti, kuten se vihreässä kirjassa ilmoitti, käynnistämään mahdollisimman pian Solvenssi II:n kaltaista vakavaraisuusjärjestelmää koskevan vaikutustenarvioinnin;

EU:N VAKAVARAISUUSLAINSÄÄDÄNTÖ

54. panee tarkoin merkille suuret erot maksukyvyttömyysdirektiivin täytäntöönpanossa ja soveltamisessa; toteaa, että vaikka asiaa koskevat säännökset ovat suhteellisen tarkoituksenmukaisia, tulos voi silti olla epäasianmukainen, mikä on vastoin direktiivin tavoitetta; viittaa komission johtopäätökseen, jonka mukaan tietyissä tapauksissa, jotka koskevat direktiivin 8 artiklan mukaisten velvoitteiden toteuttamista, voidaan nostaa esiin kysymys siitä, missä määrin jotkin näistä toimista suojelevat riittävästi työntekijöiden ja eläkeläisten oikeuksia työnantajan maksukyvyttömyyden yhteydessä, ja katsoo, että on käsiteltävä monia kysymyksiä;
55. kehottaa komissiota seuraamaan tarkoin tämän direktiivin täytäntöönpanoa, ryhtymään tarvittaessa jäsenvaltioihin kohdistuviin toimiin ja direktiivin mahdollisen uudelleentarkastelun yhteydessä ottamaan huomioon erityisen tilanteen, joka koskee työnantajan rahoitusvelvoitteita työntekijään tai eläkerahastoon nähden;
56. katsoo, että työnantajan maksukyvyttömyyttä koskevaa EU:n lainsäädäntöä on vahvistettava, jotta kunkin työntekijän säästöille kyetään tarjoamaan yhdenvertainen suoja riippumatta siitä, millainen heidän työnantajansa eläketurvajärjestelmä on luonteeltaan;
57. kehottaa selvittämään, voitaisiinko kirjanpidollisiin varauksiin perustuvan toisen pilarin eläkejärjestelmän suojaamiseksi Luxemburgissa ja Saksassa toimivien eläkevakuutusyhdistysten kaltaisia yhdistyksiä suositella muille jäsenvaltioille turvajärjestelyn suojaamiseksi;

TIEDOTTAMINEN/OSALLISTUMINEN JA INVESTOINNIT

58. on huolestunut siitä, että viranomaiset ja eläkkeenmaksajat eivät tiedota kansalaisille riittävästi eläketurvaa koskevista vaatimuksista, vaihtoehtoista, mahdollisuuksista, eläkekertymistä, todennäköisestä tuotosta ja nykytilanteesta; korostaa, että kansalaisille on annettava tiedot todellisista kustannuksista ja maksuista heidän tehdessään sopimuksia lisäeläkejärjestelmään osallistumisesta ja optimaaliset tiedot eläkkeensä tilanteesta; korostaa jo varhaisessa vaiheessa annetun asianmukaisen talousvalistuksen merkitystä;
59. toteaa, että on lisättävä avoimuutta ja ilmoitettava kaikki varojen hoitamisesta perittävät maksut ja etenkin yksityisten eläkevakuutusyhtiöiden kaikista sijoitusvaiheista perittävät maksut; katsoo, että jäsenvaltioiden ja rahastojen eläkekertymistä kansalaisille antamat tiedot on yhdistettävä toimivaksi, avoimeksi ja helppokäyttöiseksi järjestelmäksi unionin tasolla;
60. katsoo, että uudistettaessa eläketurvajärjestelmiä on muutosten pitkän aikavälin seurauksista ja etenkin eläkkeen määrästä ja vuosittaisten maksuosuuksien kokonaismäärästä kerrottava kansalaisille hyvissä ajoin ja perusteellisesti; toteaa, että uudistukseen on sisällytettävä tehokas ja sujuva siirtymäajan järjestely; kehottaa jäsenvaltioita käynnistämään kampanjoita, joilla kansalaisille annetaan mahdollisuus hankkia tietoa omien eläkepäätöstensä seurauksista ja huolehtia oman eläketurvansa riittävydestä ja joilla heitä kannustetaan siihen;

POLITIIKAN KOORDINOINTI

61. on sitä mieltä, että riittävää, turvattua ja kestäväää eläkejärjestelmää koskevaa keskustelua jatkettaessa olisi tarkoituksenmukaista luoda eurooppalainen eläkefoorumi, jossa EU:n toimielinten edustajat, työmarkkinaosapuolet ja asianomaisten sidosryhmien edustajat voivat esittää näkemyksensä parhaista käytännöistä ja auttaa valmistelemaan toimintapoliittisia aloitteita toissijaisuusperiaate huomioon ottaen; katsoo, että päällekkäisyyksien välttämiseksi olisi otettava huomioon nykyinen lisäeläkkeitä käsittelevä neuvoo-antava komitea ("eläkefoorumi");
62. kehottaa komissiota harkitsemaan sellaisen eläkkeitä käsittelevän erityisen työryhmän perustamista, johon osallistuvat kaikki eläkeasioissa toimivaltaiset pääosastot;
63. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle, komissiolle ja jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille.

PERUSTELUT

Väestörakenteen muutokset, toisin sanoen jo jonkin aikaa havaittavissa ollut väestöpyramidin kääntyminen päällelleen, sekä elinaikaodottemme pidentyminen, mikä mahdollistaa sen, että ikäihmiset pysyvät pidempään terveinä ja aktiivisina ja osallistuvat pidempään yhteiskuntaan, pakottavat meitä kehittämään strategian, jolla tuodaan eläkkeiden maailmaan uutta yhteenkuuluvuutta ja yhdenmukaisuutta.

On korkea aika käynnistää aloitteita, joilla nuorten ja vanhojen kansalaisten tulevaisuus ja sukupolvien ja ihmisten välinen solidaarisuus määritetään uudelleen ja joilla siten tuetaan kestävän, turvallisen ja riittävän tulotason varmistamista eläkkeelle siirtymisen jälkeen.

Esittelijä on täysin tietoinen siitä, että eurooppalaisten eläkejärjestelmien välillä on suuria eroja, mikä aiheuttaa uusille jäsenvaltioille ja heidän kansalaisilleen lisäongelmia, koska eriytetyn (usean pilarin) eläkejärjestelmän luominen on niin toivottavaa riskien hajautumisen vuoksi.

Monissa jäsenvaltioissa (erityisesti EU-15:ssa) on lisäksi rasitteena jakojärjestelmät ("pay as you go"), joiden kustannukset kasvavat voimakkaasti nyt ja tulevaisuudessa, mikä lisää solidaarisuusvaatimukseen kohdistuvia paineita ja nostaa nuorten sukupolven maksettaviksi koituvia kustannuksia. Lisäksi on todettava rahoitus- ja talouskriisin osoittaneen, että mikään eläkejärjestelmä ei ole turvassa, mutta että suuret budjettivajeet, suurtyöttömyys ja hyvin rajalliset mahdollisuudet lisätä verotaakkaa vaikuttavat kielteisesti etenkin maksuperusteisiin järjestelmiin.

Nuoret astuvat saamansa paremman koulutuksen vuoksi myöhemmin työmarkkinoille. Lisäksi työelämästä poistutaan ennen lakisääteistä eläkeikää. Ihmiset ovat aktiivisia aina lyhyemmän ajan kuin on tarpeen heidän eläkeoikeuksiensa kattamiseksi. Joustavoittamalla ja yksilöllistämällä eläke- ja työjärjestelmiä voidaan mahdollistaa se, että työmarkkinoille osallistutaan pidempään, mutta näitä järjestelmiä ei vielä ole riittävästi.

Tämä kaikki johtaa siihen, että kasvu- ja vakaussopimuksessa asetettujen ehtojen ja vaatimusten täyttäminen on entistä vaikeampaa, jos ei ole säästetty ja eläkeläisiä varten sovitut velvoitteet sisällytetään täysimääräisinä laskelmiin.

Esittelijä suhtautuu myönteisesti Euroopan komission julkaisemaan vihreään kirjaan, jolla on tarkoitus uudistaa niin jäsenvaltioiden ja työmarkkinaosapuolten kuin unioninkin velvollisuuksia. Meidän on siksi yhdessä ja kunkin vastuut tunnustaen ja huomioon ottaen luotava järjestelmä, joka on kestävä ja turvallinen ja joka tuottaa jäsenvaltiotasolla riittäviä eläkkeitä. Tarvitaan nykyaikainen järjestelmä, jossa otetaan huomioon se ja edistetään sitä, että vapaa liikkuvuus Euroopassa ei rajoitu ensimmäisen pilarin järjestelmiin, vaan jossa lähtökohtana on, että liikkuvuus on tarpeen ainakin uudelle sukupolvelle, mutta yhtä lailla myös tehokkaiden ja hyvin toimivien työmarkkinoiden kannalta. Tällaisen järjestelmän on siis tarjottava ratkaisuja nykypäivän lisäksi myös tulevaisuuden tarpeita varten.

I. Väestörakenteen muutos

- Väestön selvästi merkittävin osa on yli 55-vuotiaiden ikäryhmä;
- Elinaikaodote jatkaa nousuaan: miesten odote nousee 76 vuodesta (2008) 84 vuoteen (2060), naisten 82 vuodesta (2008) 89 vuoteen (2060);
- Syntyvyys pysyy EU:ssa alhaisena (1,6);
- Yli 65-vuotiaiden kansalaisten määrä suhteessa aktiiviväestöön kaksinkertaistuu 25,4 prosentista (2008) 53,5 prosenttiin (2060);
- Aktiiviväestön osuus kasvaa vuosien 2007 ja 2020 välisenä aikana 3,7 prosentilla, mikä johtuu naisten määrän lisääntymisestä työmarkkinoilla. Vuoden 2020 jälkeen aktiiviväestön osuus laskee 13,6 prosenttia;
- Vuonna 2008 oli jokaista eläkeläistä kohti neljä henkilöä työmarkkinoilla. Vuonna 2020 heitä on 5 jokaista eläkeläistä kohti; Vuonna 2060 heitä on 2 jokaista eläkeläistä kohti;
- Osallistuminen työmarkkinoille (15–64-vuotiaat) lisääntyy 70,6 prosentista (2007) 74,1 prosenttiin (2060);
- Työnteon lopettavien henkilöiden keski-ikä on EU:ssa vuonna 2010 61,4 vuotta.

Ikääntymiseen liittyvät julkiset menot ovat vuonna 2060 nousseet keskimäärin 4,75 prosenttiin BKT:stä ja eläkkeiden osuus on 2,4 prosenttia BKT:stä.

Rahoitus- ja talouskriisi on yhdessä väestörakenteen muutosten kanssa jättänyt jälkensä eläkejärjestelmiin. Korkean työttömyyden, kasvun hidastumisen, sijoitustuottojen pienenemisen ja julkisen velan kasvun vuoksi on riittävien eläkkeiden varmistaminen ja joskus jopa lupauksen täyttäminen entistä vaikeampaa eläkejärjestelmille. Useimmissa jäsenvaltioissa ei kriisi ole vielä vaikuttanut nykyisten eläkeläisten olosuhteisiin, kun taas eräissä jäsenvaltioissa ovat säästötoimet johtaneet eläke-etuuksien leikkaamiseen.

Monet jäsenvaltiot ovat eläkejärjestelmiään uudistaessaan päätyneet toteuttamaan leikkauksia ensimmäisessä pilarissa. Rahoituksen kestävyys on tärkeää, mutta myös riittävän tulotason varmistaminen on otettava huomioon. Talousarvion kestävyys ja eläkejärjestelmien riittävyys eivät ole toisiaan korville lyöviä tavoitteita, vaan saman mitalin kaksi puolta. Aitoon kestävyyteen ei voida päästä ilman, että huolehditaan eläkkeiden riittävydestä. Mikäli eläkejärjestelmät ovat riittämättömät, voi seurauksena olla kulutuksen aleneminen ja kysynnän heikkenemisestä johtuva talouden epävakaus ja sen myötä rahoituksellisia vaikeuksia. Seurauksena voi olla myös sosiaaliturvan muille muodoille osoitettavien julkisten varojen joutuminen ankaran paineen alle.

II. Vastuut

Kestävän eläkejärjestelmän ja riittävien eläkkeiden turvaamista koskeva vastuu on jaettu viranomaisten, työmarkkinaosapuolten ja yksittäisten henkilöiden kesken.

Ensimmäinen pilari perustuu veronmaksajien väliseen solidaarisuuteen. Useimmissa tapauksissa kyse on julkisesta pilarista, jota julkinen hallinto rahoittaa maksuperusteisen järjestelmän avulla.

Toisesta pilarista vastaavat työnantajat ja työntekijät yhdessä, yhteisten maksujen pohjalta ja

valtion ja työmarkkinaosapuolten vahvistaman oikeudellisen kehyksen puitteissa.

Laittoman työn torjuminen on myös tärkeää eläkejärjestelmien säilyttämiseksi.

Ensimmäinen ja toinen pilari muodostavat riittävän eläkejärjestelmän perustan. Esittelijä määrittelee tässä mietinnössä riittävän eläkkeen vähimmäiseläkkeeksi, jonka suuruuden kukin jäsenvaltio päättää itse.

Kolmas pilari perustuu yksityishenkilöiden suorittamiin maksuihin.

Tulevissa eläkejärjestelmien uudistuksissa on pyrittävä luomaan yhteys ensimmäisen ja toisen pilarin välille. Nämä useissa jäsenvaltioissa osittain päällekkäiset pilarit liittyvät läheisesti kolmanteen pilariin. EU:n tasolla on huolehdittava avointa koordinoitimenetelmää tiukasti soveltamalla siitä, että ensimmäisen pilarin velvoitteet ovat noudatettavissa ja riittävät, samalla kun toista pilaria on mukautettava kasvattamalla työmarkkinaosapuolten roolia. Kolmannen pilarin osalta on lisäksi eläkerahastojen vakavaraisuutta koskevaa sääntelyä parannettava.

III. Toimivaltakysymykset

Eläkejärjestelmät kuuluvat ensisijaisesti jäsenvaltioiden toimivallan piiriin, mutta tiettyjen näkökohtien osalta on tärkeää huolehtia koordinoinnista EU:n tasolla, kuten sisämarkkinoiden toimivuuden, kasvu- ja vakaussopimuksen vaatimusten ja Eurooppa 2020 -strategian osalta. Muilla EU-välineillä, kuten avoimella koordinoitimenetelmällä, voidaan tukea jäsenvaltioita.

Eläkemenojen vaikutukset tietyn jäsenvaltion julkiseen talouteen voivat aiheuttaa vakavia seurauksia toisessa jäsenvaltiossa. Kasvu- ja vakaussopimus on siksi otettava huomioon kansallisessa politiikassa, etenkin eläkkeiden ensimmäisen pilarin yhteydessä. Eläkerahastot ovat keskeisessä asemassa rahoitusmarkkinoilla. Täydentäviä eläkkeitä (toinen pilari) koskeva direktiivi kuuluu IORP-direktiivin (ammattillisia lisäeläkkeitä tarjoavien laitosten toiminnasta ja valvonnasta annettu direktiivi 2003/41/EY) soveltamisalaan. Tätä direktiiviä on toistaiseksi sovellettu rajoitetusti sen piiriin kuuluviin eläkerahastoihin. Tämä tarkoittaa, että eläkerahastoja kohdellaan ja valvotaan eri tavoin sen mukaan, kuuluvatko ne direktiivin piiriin vai ei.

Rahoitus- ja talouskriisi on kirkastanut eläkerahastojen EU-tason valvonnan tärkeyden. Tässä mielessä on aiheellista selvittää solvenssi I ja II -direktiivien kattavuus ja vaikuttavuus. Esittelijä on vakaasti sitä mieltä, että kyseisiin kolmeen direktiiviin kohdistuvaa selvitystyötä ei pitäisi tarkastella irrallaan vihreää kirjaa koskevasta keskustelusta.

IV. Työmarkkinoiden muutokset

Tasapainon löytäminen joustavuuden ja varmuuden välillä työmarkkinoilla parantaisi talouden sopeutumiskykyä ja lujittaisi Euroopan sosiaalista mallia. Nykyisillä työmarkkinoilla ihmisten on voitava vaihtaa työpaikkaa helposti ja ilman taloudellisia kommervenkkejä. Työnantajien on voitava ottaa palvelukseensa oikea henkilö, jolla on vaadittu pätevyys. Tämä edellyttää myös eläkejärjestelmien nykyaikaistamista, jotta työmarkkinoilta poistetaan liikkuvuuden esteitä. Tässä yhteydessä on todettava, että työmarkkinoiden on oltava joustavia

myös eläkeläisten kannalta.

Työmarkkinoiden joustavoituminen sekä naisten määrän lisääntyminen niillä on johtanut siihen, että eläkejärjestelmien pohjana olevat laskelmat, jotka perustuvat täyden työuran tekeviin miehiin ja heidän keskiansioihinsa, ovat vanhentuneet ja että myös ne on saatettava vastaamaan nykyaikaa. Tämä on erityisen tärkeää, jos lähtökohtana on se, että kansalaisilla on oikeus saada paikkansa pitävää tietoa omasta eläkkeestään ja eläkejärjestelmän kustannuksista (etenkin ensimmäisen pilarin osalta).

Joustoturvaa koskevat järjestelyt ovat keskeisessä osassa työurien pidentämisen kannalta. Ihmisiä on kannustettava pysymään työelämässä aiempaa pidempään, esimerkiksi nykyaikaistamalla työmarkkinapolitiikkaa ja parantamalla työoloja. Unionin, kansallisen ja paikallistason politiikan tavoitteena on oltava ikääntyminen aktiivisena pysyen.

V. Yhtäläiset mahdollisuudet

Vihreässä kirjassa ei ole kiinnitetty erityistä huomiota naisten ja miesten tasa-arvoon. Naiset ovat miehiä yleisemmin epätyypillisissä työsuhteissa. Naiset ansaitsevat keskimäärin vähemmän kuin miehet ja he keskeyttävät uransa miehiä useammin hoitovelvoitteiden vuoksi. Tämän johdosta heidän eläkkeensä on usein pienempi ja köyhyysriski on siksi suurempi ikääntyvien naisten kohdalla, myös sen vuoksi, että he elävät pidempään kuin miehet (vaikka sukupuolten välinen ero onkin kaventumassa). Eräissä maksuperusteisissa järjestelmissä on hoitoajanjakso otettu huomioon maksuissa. Niin ei kuitenkaan menetellä lisäeläkejärjestelmien yhteydessä. Näin ollen on epäselvää, miten solidaarisuus olisi niiden tapauksessa rahoitettava.

Esittelijä uskoo, että sosiaaliturvan alalla on johtoajatuksena oltava taloudellinen riippumattomuus. Yksityiset eläkeoikeudet takaavat niin miesten kuin naisten taloudellisen riippumattomuuden. Pohdittaessa keinoja ratkaista joustavoittamiseen ja naisten ja miesten välisten erojen poistamiseen liittyvät ongelmat voisi yksi mahdollinen lähestymistapa olla eläkerahastomaksujen riittävyuden arvioiminen siltä pohjalta, kuinka monta vuotta maksuja on maksettava, jotta tuollainen eläkeoikeus syntyisi.

VI. Tiedot

Luottamuksen kannalta on ehdottoman tärkeää, että eläkejärjestelmät ovat avoimia ja että niistä tiedotetaan avoimesti. Ihmiset on saatava tietoisiksi eläketurvan eri pilareiden mahdollisuuksista huolehtia riittävästä eläkkeestä. Kansalaisten on voitava hankkia paikkansa pitävää tietoa eri riskeistä. Kriisin johdosta on entistä tärkeämpää, että päätöksentekijät vakauttavat tilanteen kertomalla avoimesti eläkepolitiikasta ja tulevaisuuden eläketuloista, ja vasta sitten kansalaiset kykenevät tekemään tietoisia päätöksiä eläketurvastaan.

Esittelijä pitää tässä yhteydessä välttämättömänä tehdä kansalaisille selväksi, että heidän on alettava säästää mahdollisimman varhaisessa vaiheessa eläkettään varten (talusvalistus).

26.1.2011

TALOUS- JA RAHA-ASIOIDEN VALIOKUNNAN LAUSUNTO

työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunnalle

vihreästä kirjasta "Riittävien, kestävien ja turvattujen eurooppalaisten eläkejärjestelmien kehittäminen"
(2010/2239(INI))

Valmistelija: George Sabin Cutaş

(*) Valiokuntien yhteistyömenettely – työjärjestyksen 50 artikla

EHDOTUKSET

Talous- ja raha-asioiden valiokunta pyytää asiasta vastaavaa työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokuntaa sisällyttämään seuraavat ehdotukset päätöslauselmaesitykseen, jonka se myöhemmin hyväksyy:

ELÄKETURVAN YLEISET PUITTEET

1. pitää myönteisenä, että riittävien, kestävien ja turvattujen eurooppalaisten eläkejärjestelmien kehittämisestä on julkaistu vihreä kirja; myöntää, että laaja keskustelu Euroopan eläkejärjestelmien tulevaisuudesta on erittäin tärkeää ja että siinä olisi otettava huomioon nykyinen taloudellinen ja demografinen tilanne, sisämarkkinoiden loppuun saattaminen, taloushallinnon uudistaminen sekä äskettäin luotu eurooppalainen valvontajärjestelmä;
2. toteaa, että sekä talouspolitiikan laajoissa suuntaviivoissa että vakaus- ja kasvupaketissa viitataan ikääntymiseen liittyviin julkisiin menoihin; toteaa, että julkisten eläkevastuiden tarkka huomioonottaminen julkisen velan ja vajeen laskennassa on yksi kestävyuden monista ehdoista; pyytää, että tämä ulottuvuus otetaan asianmukaisella tavalla huomioon taloushallinnon uudistuksessa varmistamalla, että eläkejärjestelmien eri pilareita kohdellaan asianmukaisesti ja keskitytään niiden kestävyYTEEN;
3. ottaa huomioon komission toteamuksen, että "tässä vihreässä kirjassa ei kyseenalaisteta eläkkeisiin liittyviä jäsenvaltioiden oikeuksia eikä työmarkkinaosapuolten roolia, eikä siinä myöskään asetuta tietyn "ihanteellisen" yleispätevän eläkejärjestelmämallin taakse" (vihreän kirjan sivulla 2 oleva 5 kappale); katsoo, että jäsenvaltioiden kuuluu tehdä tarvittaessa omat päätelmänsä, sillä tämä asia kuuluu toissijaisuusperiaatteen piiriin;

4. tähdentää, että pitkällä aikavälillä kestävä talouskasvu on välttämätöntä vauraudelle ja eläketurvalle;
5. korostaa, että rahastoiva valtiollinen eläkejärjestelmä on osoittanut vakautensa ja luotettavuutensa finanssi- ja talouskriisin vuoksi tehdyissä rasisitustesteissä;
6. tähdentää, että monien jäsenvaltioiden on vastattava valtaviin haasteisiin huolehtiakseen siitä, että eläkkeet vastaavat kansalaisten niihin asettamia odotuksia;
7. tähdentää, että eläkejärjestelmät kuuluvat eittämättä jäsenvaltioiden yksinomaiseen toimivaltaan, vastuuseen ja päätösvaltaan; kehottaa selväsanaisesti komissiota noudattamaan tällä politiikan alalla tinkimättä toissijaisuusperiaatetta;
8. pitää eurooppalaisen tason yhtenäisen eläkeiän vahvistamista mahdottomana ja epätarkoituksenmukaisena, koska kyseinen ikä riippuu hyvin pitkälti kulloisenkin jäsenvaltion erityisistä olosuhteista; korostaa sen sijaan, että on torjuttava tehokkaasti useissa jäsenvaltioissa voimakkaasti kasvanutta työttömyyttä;
9. ottaa huomioon, että kestävä ja asianmukaisesti toimiva eläkejärjestelmä on äärimmäisen tärkeä tekijä julkisten menojen vakauden kannalta ja kehottaa komissiota ja neuvostoa siksi varmistamaan, että eläkeuudistusten kustannukset otetaan edelleen huomioon arvioitaessa, pitäisikö jäsenvaltioon mahdollisesti soveltaa liiallista vajetta koskevaa menettelyä, ja suosittelee, että painopisteeksi asetetaan rahoitusjärjestelmän kestävyys tietyntyyppisen eläkeuudistuksen asemesta; pitää valitettavana, että tietyt jäsenvaltiot ovat pyörtäneet viime vuosina tekemiään eläkeuudistuksia tai aikovat tehdä niin vähentääkseen budjettivajeitaan; toteaa, että koko eläkejärjestelmää koskevista uudistuksista aiheutuu mittavat siirtymiskustannukset, jotka on otettava huomioon valtionvelkaa ja budjettivajeita koskevissa laskelmissa;
10. korostaa, että kestävä julkinen talous edellyttää koko julkisen ja yksityisen velan ottamista huomioon arvioinnissa; toteaa, että eläkesäästöt eivät ole vain eläkkeiksi merkittyjä säästöjä; pyytää esittämään rahastoimattomat suorat julkisen sektorin eläkevastuut avoimesti ja suoraan julkistalouden pitkän aikavälin kestävyuden vuoksi;
11. suosittelee, että jäsenvaltiot toteuttaisivat EU:n nykyistä lainsäädäntöä entistä tehokkaammin politiikassaan, jotta voidaan parantaa sisämarkkinoiden toimintaa ja helpottaa työntekijöiden liikkuvuutta; korostaa, että sisäisen liikkuvuuden ja rajojen yli liikkuvuuden esteet on poistettava; vaatii, että työntekijöiden liikkuvuutta on helpotettava tekemällä eläkeoikeuksista siirrettäviä työnantajan vaihtuessa ja rajojen yli, mikä on tarpeen kansalaisten luottamuksen kohentamiseksi;
12. toteaa, että eläkeuudistukset ovat usein tarpeen väestön ikääntyessä sekä rahoitus- ja talouskriisin yhteydessä; toteaa samalla, että on erittäin tärkeää varmistaa riittävä eläketulo kaikille; korostaa, että riittävien eläkkeiden saavuttamiseksi järjestelmän on oltava turvallinen ja kestävä, mutta uudistukset eivät saa rajoittaa maksukauden pidentämiseen; katsoo tässä suhteessa, että toissijaisuusperiaatteen nojalla jäsenvaltioiden on päätettävä asianmukaisesta järjestelmästä ja työeläkkeen tasosta;

13. toteaa, että eräissä jäsenvaltioissa on lisättävä avoimuutta ja ilmoitettava kaikki varojen hoitamisesta perittävät maksut ja etenkin yksityisten eläkevakuutusyhtiöiden kaikista sijoitusvaiheista perittävät maksut; toteaa lisäksi, että tällaisilla maksuilla saattaa olla sukupolvien välisiä vaikutuksia, sillä se saattaa lisätä nuorempien sukupolvien taloudellista raskautta;
14. tunnustaa, että täydellistä eläkejärjestelmää ei ole olemassa ja että jäsenvaltioiden eläkejärjestelmissä ja taloustilanteissa on eroja, mutta on vakuuttunut siitä, että on pyrittävä tasapainoiseen monen pilarin järjestelmään, jossa otetaan huomioon julkinen, työhön liittyvä ja yksityinen samoin kuin rahoitettu ja rahoittamaton eläke; toteaa kuitenkin, että vastuu tasapainoisen monen pilarin järjestelmän suunnittelemisesta kuuluu jäsenvaltioille; katsoo, että jokaisen jäsenvaltion pitäisi määrittellä eläkkeelle jäännin jälkeinen vähimmäistulotaso, jotta voidaan välttää köyhyyden lisääntyminen ikääntyneiden keskuudessa;
15. toteaa, että nykyinen moneen pilariin viittaava terminologia ei vastaa eri jäsenvaltioiden todellista tilannetta; kehottaa siksi komissiota toteuttamaan tarvittavat toimenpiteet kehittääkseen jäsenvaltioiden eläkejärjestelmien tyyppityksen sekä yhteiset määritelmät, jotta järjestelmiä voidaan vertailla keskenään, mikä parantaa politiikan yhteensovittamista huomattavasti unionin tasolla;
16. toteaa suuntauksena olevan, että maksuperusteiset järjestelmät yleistyvät ja etuusperusteiset järjestelmät käyvät harvinaisemmiksi; toteaa, että tämän seurauksena eläkkeiden tarjoajat siirtävät investointeihin kytkettyvät riskit eläkesäästäjille; korostaa, että eläkesäästäjien on saatava hyvissä ajoin tietoa siitä, millaisia riskejä he ottavat; kehottaa jäsenvaltioita varmistamaan, että työnantajat sitoutuvat paremmin edistämään työntekijöiden tuloturvaa eläkeiässä;
17. toteaa, että vaikka eläketuotteet ovatkin hyvin erilaisia eri jäsenvaltioissa, kaikki unionin kansalaiset eivät voi käyttää tällaisten tuotteiden laajaa valikoimaa; katsoo, että unionin kansalaisilla olisi oltava mahdollisimman hyvät edellytykset hyödyntää eri tapoja eläkeoikeuksien kartuttamiseksi; panee merkille, että nykyisten eläketuotteiden saatavuutta on parannettava;
18. toteaa, että kannustamalla kansalaisia aloittamaan säästäminen nuorempina voidaan merkittävästi pienentää eläke-eroja, ja pitää myönteisenä, että parhaita käytänteitä levitetään jäsenvaltioiden kesken esimerkiksi eläkeportaalien suhteen;
19. toteaa, että jäsenvaltioiden erilaiset palkka- ja sosiaaliturvasot eivät mahdollista tai oikeuta koko EU:ssa sovellettavaa yhtenäistä vähimmäiseläkettä;
20. toteaa, että maksu voidaan suorittaa tekemällä työtä pidempään; panee kuitenkin samalla merkille, että työntekijät eivät yleensä tee työtä täyteen eläkkeeseen oikeuttavaan ikään saakka; toteaa, että raskaimpia töitä tekevien ammattiryhmien työntekijöillä on taipumus jäädä eläkkeelle muita aikaisemmin; katsoo, että väestörakenteen muutosten ja eläkkeiden rahoitettavuuden vuoksi on välttämätöntä, että entistä useammat ihmiset ovat työmarkkinoilla pitkään; korostaa, että kestävyuden saavuttamisen yhtenä tärkeänä askeleena on taata työntekijöiden kyky tehdä työtä eläkeikään asti toteuttamalla asianmukaista työllisyyttä edistävää politiikkaa ja sosiaalipolitiikkaa, kuten

varhaiseläkkeelle siirtymisen mahdollisimman vähäisenä pitäminen, taloudellisten kannustimien käyttöön ottaminen sekä elinikäisen oppimisen ja asianmukaisen terveydenhuollon varmistaminen;

21. uskoo, että suuri talouskasvu on välttämätön edellytys työllisyysasteen parantamiselle, jolla varmistetaan julkisten eläkejärjestelmien rahoitus; toteaa siksi, että EU:n on keskityttävä siihen, miten voidaan saavuttaa suuri ja kestävä talouskasvu sekä korkea työllisyysaste; kehottaa siksi komissiota ja jäsenvaltioita helpottamaan työmarkkinauudistuksia ja pyrkimään siihen, että joustoturvaa koskevat periaatteet otetaan huomioon, sosiaaliturvajärjestelmiä nykyaikaistetaan ja että yhtiöille luodaan hyvät olosuhteet työpaikkojen synnyttämiseen;
22. katsoo, että eläkeiän määrittämiskysymystä on käsiteltävä toissijaisuusperiaatteen mukaisesti ja ottaen huomioon kansallisten ja demografisten tilanteiden ja työvoimatilanteiden kirjo sekä muiden tekijöiden ohella myös eliniänodote, terveys ja työolot; katsoo kuitenkin, että jäsenvaltioiden olisi koordinoitava eläkepolitiikan strategioitaan käyttäen avointa koordinoitimenetelmää; tukee selkeää tiedottamista kansalaisille sen takaamiseksi, että he ymmärtävät täysin odotettavissa olevan eläkkeensä tason;
23. kehottaa komissiota teettämään selvityksen työntekijöiden rajat ylittävän liikkuvuuden laajuudesta;
24. kehottaa selvittämään, voitaisiinko Luxemburgin ja Saksan eläkevakuutusyhdistyksiä, joilla turvataan toinen pilari maksukyvyttömyystilanteissa, suositella muille jäsenvaltioille suojaamismallina ja parhaana käytänteenä;
25. katsoo toisen pilarin erilaisten järjestelmien erojen ja monimutkaisuuden perusteella, että voitaisiin luoda edellytykset työntekijöiden rahoittamien työeläkkeiden siirrettävyydelle koko EU:ssa;

IORP-DIREKTIIVI

26. toteaa, että IORP-direktiivin täytäntöönpano jäsenvaltioissa on yleisesti ottaen viivästynyt; kehottaa komissiota toteuttamaan tarvittaessa toimenpiteitä jäsenvaltioita vastaan varmistaakseen IORP-direktiivin asianmukaisen ja nopean täytäntöönpanon;
27. myöntää, että tavoitteena olisi oltava tulevien eläkeläisten turvan parantaminen siten, että rahoittavien yritysten kustannukset pysyvät kohtuullisina ja eläkejärjestelmät kestävinä;
28. toteaa, että IORP-direktiivin 15 artiklan 6 kohdassa, joka koskee vakuutusteknisen vastuuelan laskemista, säädetään, että "komissio ehdottaa tarvittavia toimia eritasoisten korkokantojen aiheuttamien mahdollisten vääristymien ehkäisemiseksi ja järjestelmien edunsaajien ja jäsenten etujen suojaamiseksi";
29. muistuttaa, että EU:ssa rajoja ylittävillä työntekijöillä on edelleen lisäeläkejärjestelmien suhteen merkittäviä puutteita, koska heidän työeläkkeensä eivät ehkä kerry yhtäjaksoisesti ja he saattavat siten menettää kansallista työeläkejärjestelmää koskevia vero- ja sosiaaliturvaetuja;

30. muistuttaa, että IORP-direktiivissä todetaan, että "rahoituspalvelujen todellisten sisämarkkinoiden luominen on välttämätöntä yhteisön taloudellisen kasvun ja työpaikkojen luomisen kannalta" ja että "tämä direktiivi on siten ensimmäinen askel kohti Euroopan tasolla organisoituja ammatillisten lisäeläkkeiden sisämarkkinoita";
31. kehottaa komissiota teettämään vaikutustenarvioinnin ennen kuin IORP-direktiiviä tarkistetaan ja ottamaan huomioon, että yleisen suuntauksen mukaan maksuperusteiset järjestelmät yleistyvät ja etuusperusteiset järjestelmät käyvät harvinaisemmiksi;

LIKKUVUUS JA SIIRROT

32. tähdentää, että henkilöiden vapaa liikkuvuus on yksi unionin kansalaisten perusoikeuksista; korostaa liikkuvuuden kasvavaa merkitystä ja välttämättömyyttä EU:n työmarkkinoilla; katsoo, että työvoiman liikkuvuudesta yksittäisen henkilön eläkeoikeuksiin aiheutuvat haitat on pidettävä mahdollisimman vähäisinä; toteaa, että sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta annetulla asetuksella (EY) N:o 883/2004 säännellään ensimmäisen pilarin liikkuvuutta; toteaa, että toiselle pilarille ei ole vielä vastaavaa kehystä; toteaa, että tätä unionin lainsäädännössä olevaa puutetta on jo yritetty korjata useaan otteeseen; kannustaa komissiota löytämään ratkaisun tähän perusongelmaan mahdollisimman pian;
33. pitää myönteisenä, että eräissä jäsenvaltioissa on käytössä eläketietopalveluja, joiden avulla ihmiset voivat seurata kyseisessä jäsenvaltiossa eri lähteistä hankkimiaan eläkeoikeuksia; kannustaa muita jäsenvaltioita kehittämään vastaavia järjestelmiä; katsoo, että viime kädessä olisi hyödyllistä liittää nämä eläketietopalvelut toisiinsa EU:n tasolla, jotta voidaan edistää työntekijöiden liikkuvuutta;

EU-LAINSÄÄDÄNNÖN UDELLEENARVIOINTI

34. toteaa, että EU-lainsäädäntö on hyvin hajanaista kun on kyse eläkkeitä koskevan toimivallan kuulumisesta Euroopan unionille; kehottaa komissiota tarkastelemaan, olisiko tätä sääntelykehystä syytä järkeistää osana sääntelyn parantamista;

PÄÄOMAVAATIMUKSET

35. katsoo, että ammatillisia lisäeläkkeitä tarjoavien laitosten maksukykyvaatimuksia koskevassa järjestelmässä on otettava huomioon eläkkeiden erityispiirteet muistaen, että vakuutusalan riskit eroavat ammatillisia lisäeläkkeitä tarjoavien laitosten riskeistä erityisesti, kun kyseessä on eläkeoikeuksien ehdollisuus, eläkesalkkujen kierto sekä, että ammatillisia lisäeläkkeitä tarjoavat laitokset ovat homogeenisen tuotesalkun ylläpitoon tarkoitettuja erityisiä välineitä; korostaa, että tällaisen järjestelmän päätavoitteena olisi parantaa nykyisten ja tulevien eläkeläisten turvaa; katsoo, että tällaisten ehdotusten vaikutusta on arvioitava täysin erityisesti lisäkustannusten ja hallinnollisen kuormituksen määrittämiseksi; on sitä mieltä, että ammatillisia lisäeläkkeitä tarjoavien laitosten vakavaraisuusjärjestelmään tehtävät mahdolliset muutokset on toteutettava nykyisessä IORP-direktiivissä;
36. tähdentää komission vihreässä kirjassa esitetyn toteamuksen tapaan, että IORP-direktiivi perustuu yhdenmukaistamisen vähimmäistasoa koskevaan Solvenssi I -lähestymistapaan,

kun taas lähitulevaisuudessa vakuutusyhtiöt soveltavat riskiperusteista Solvenssi II -järjestelmää myös työeläkkeitä koskevaan toimintaansa;

37. tähdentää, että rahoitusmarkkinat voivat toimia tehokkaasti vain luottamuksen vallitessa, ja katsoo, että luottamus edellyttää toiminnan vakautta koskevia sääntöjä rahoituslaitoksille eikä ammatillisia lisäeläkkeitä tarjoavien laitosten pitäisi muodostaa poikkeusta tästä;
38. katsoo, että jos rahoituspalvelujen eri tarjoajien toiminnan vakautta koskeviin järjestelyihin halutaan johdonmukaisuutta, on sovellettava "samat riskit – samat määräykset – sama pääoma" -periaatetta ja otettava huomioon kunkin eläketuotteen tai -järjestelmän erityispiirteet;
39. korostaa, että yksityishenkilöillä on oikeus saada tietää, mihin maihin ja tuotteisiin ja mille aloille eläkerahastot ovat sijoittaneet heidän varansa;
40. pitää Solvenssi II -direktiivin laadullisia elementtejä arvokkaana lähtökohtana tehostettaessa ammatillisia lisäeläkkeitä tarjoavien laitosten valvontaa; toteaa, että tämä koskee erityisesti hyvään riskinhallintaan liittyviä vaatimuksia;
41. kehottaa komissiota kehittämään ammatillisia lisäeläkkeitä koskevien laitosten vakavaraisuusjärjestelmää koskevia päätöksentekoehdotuksia ja erityisesti, kuten se vihreässä kirjassa ilmoitti aikovansa, käynnistämään mahdollisimman pian Solvenssi II:n kaltaista vakavaraisuusjärjestelmää koskevan vaikutustenarvioinnin;
42. panee merkille, että eläkerahastoja sekä ammatillisia lisäeläkkeitä tarjoavia laitoksia säännellään ja valvotaan edelleen erillisinä rahoitusalan yksikköinä, vaikka näitä toimia käytännössä harjoittavatkin ryhmittymät;
43. korostaa, että kaikkien uusien lainsäädäntöehdotusten tai nykyistä lainsäädäntöä koskevien muutosehdotusten vaikutukset olisi arvioitava perinpohjaisesti;
44. korostaa, että vasta perustetun Euroopan valvontaviranomaisen (Euroopan vakuutus- ja työeläkeviranomaisen) on käytettävä toimivaltaansa täysipainoisesti ja oltava tärkeässä asemassa valmisteltaessa IORP-direktiivin tarkistusta ja kehitettäessä oikeudellisia määräyksiä, kuten teknisiä normeja koskevia luonnoksia, suuntaviivoja sekä vakavaraisuusmenettelyä koskevia suosituksia; muistuttaa, että IORP-direktiiviä ei pitäisi soveltaa mihinkään julkista eläketurvaa koskeviin vastuisiin tai ensimmäiseen pilariin kuuluviin työhön liittyviin eläkejärjestelmiin;
45. katsoo, että – kuten Solvenssi II -järjestelmä antaa kaikkien vakuutusalojen yhtiöille mahdollisuuden noudattaa 27 jäsenvaltion lainsäädäntöä siviilioikeuden, vero-oikeuden tai sopimusoikeuden alalla – ammatillisia lisäeläkkeitä tarjoaviin laitoksiin sovellettavan vakavaraisuusjärjestelmän rakenne on selvästi Euroopan unionin toimivaltaan kuuluva asia, ja siinä on otettava toissijaisuusperiaatteen mukaisesti huomioon kaikki työeläkkeitä sekä sosiaali- ja työvoima-alaa koskeva lainsäädäntö, jonka jäsenvaltiot ovat vahvistaneet;

46. katsoo, että avoimuuden ja vastuuvollisuuden lisäämiseksi eläkerahastojen olisi otettava johtokuntiinsa työmarkkinaosapuolten ja rahastojen edunsaajien edustajia;

MAKSUKYVYTTÖMYYS

47. panee tarkoin merkille suuret erot maksukyvyttömyysdirektiivin täytäntöönpanossa ja soveltamisessa; toteaa, että vaikka asiaa koskevat lainsäädännön määräykset olisivatkin kohtuullisen riittäviä, tulokset voivat olla riittämättömiä, mikä on vastoin direktiivin tavoitetta; viittaa komission johtopäätökseen, jonka mukaan tietyissä tapauksissa, jotka koskevat direktiivin 8 artiklan mukaisten velvoitteiden toteuttamista, voidaan nostaa esiin kysymys siitä, missä määrin jotkin näistä toimista suojelevat riittävästi työntekijöiden ja eläkeläisten oikeuksia työnantajan maksukyvyttömyyden yhteydessä, ja katsoo, että on käsiteltävä monia kysymyksiä;
48. kehottaa komissiota seuraamaan tarkoin tämän direktiivin täytäntöönpanoa ja ryhtymään tarvittaessa jäsenvaltioihin kohdistuviin toimiin; kehottaa direktiivin mahdollisen uudelleentarkastelun yhteydessä ottamaan huomioon erityisen tilanteen, joka koskee työnantajan rahoitusvelvoitteita työntekijään tai työntekijän eläkerahastoon nähden;
49. korostaa, että eläkerahastojen pääomavaatimuksia koskevien kysymysten käsittely liittyy läheisesti maksukyvyttömyysdirektiivin 8 artiklaan yhteydessä olevien kysymysten ratkaisemiseen asianmukaisella tavalla;
50. katsoo, että työnantajan maksukyvyttömyyttä koskevaa EU:n lainsäädäntöä on vahvistettava, jotta kaikkien työntekijöiden säästöille kyetään tarjoamaan yhdenvertainen suoja riippumatta siitä, millainen heidän työnantajansa eläketurvajärjestelmä on luonteeltaan;

TIEDONSAANTI

51. panee merkille, että työntekijöiden ja yksityishenkilöiden tiedot eläkkeistä ovat hyvin rajalliset; katsoo, että työntekijöiden ja yksityishenkilöiden on saatava entistä paremmin tietoa eri pilareissa keräämistään eläkeoikeuksista, eläkeoikeuksien ehdoista, oikeuksien turvasta ja siirrettävyydestä ja mahdollisesta tarpeesta lisäsäästöihin kohdetason saavuttamiseksi sekä eläkerahaston varainhoidon kaikissa vaiheissa perittävistä maksuista;
52. toteaa, että monissa jäsenvaltioissa on runsaasti valinnanvaraa toisessa ja kolmannessa pilarissa; korostaa, että eläkkeen valinta on erittäin monimutkainen asia työntekijöille ja yksityishenkilöille; katsoo, että valittavissa pitäisi olla oletusvaihtoehtoja ja että saatavilla olisi oltava riittävästi tietoja oletusvaihtoehdon ja muiden vaihtoehtojen eroista;
53. katsoo, että työntekijöille olisi tiedotettava ammatillista lisäeläkettä koskevan sopimuksen tekemiseen liittyvistä kustannuksista, maksuista ja riskeistä;

POLITIIKAN KOORDINOINTI

54. muistuttaa, että komission puheenjohtaja Barroso asetti eläkkeet tärkeään asemaan ensimmäisellä kaudellaan; katsoo, että tarvitaan yhdenmukaista ja kattavaa menettelyä;

pitää vihreää kirjaa hyvänä ensimmäisenä askeleena kohti tällaista menettelyä; odottaa konkreettisia lainsäädäntöehdotuksia lähitulevaisuudessa; toteaa, että toissijaisuusperiaate on otettava asianmukaisesti huomioon kaikissa konkreettisissa lainsäädäntöehdotuksissa;

55. kehottaa komissiota harkitsemaan sellaisen eläkkeitä käsittelevän erityisen työryhmän perustamista, joka käsittää kaikkien asiaan liittyvät pääosastot, joilla on toimivaltaa eläkkeiden alalla;
56. katsoo, että voisi olla hyödyllistä perustaa Euroopan eläkefoorumi, joka kattaa kaikki eläkeasioiden pilarit ja joka on avoin kaikille sidosryhmille; katsoo, että päällekkäisyyksien välttämiseksi olisi otettava huomioon nykyinen lisäeläkkeitä käsittelevä neuvoa-antava komitea ("eläkefoorumi");
57. korostaa avoimen koordinoitimenetelmän merkitystä politiikan yhteensovittamisessa; kannustaa jäsenvaltioita vauhdittamaan yhteistyötä keskenään ja Euroopan tasolla;
58. katsoo, että Euroopan unionin toimielinten olisi näytettävä esimerkkiä asianmukaisten ja kestävien eläkkeiden määrittämisessä; toteaa, että Euroopan unionin toimielinten eläkemääräyksiä on kokonaisuutena arvioitu uudelleen viimeksi vuonna 2004, ja pyytää siksi komissiota arvioimaan yksityiskohtaisesti uudelleen nykyisiä menettelyjä ja määräyksiä ja toimittamaan parlamentille yksityiskohtaisen selonteon kesäkuuhun 2011 mennessä.

VALIOKUNNAN LOPULLISEN ÄÄNESTYKSEN TULOS

Hyväksytty (pvä)	25.1.2011
Lopullisen äänestyksen tulos	+: 35 -: 6 0: 4
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet jäsenet	Burkhard Balz, Sharon Bowles, Udo Bullmann, Pascal Canfin, Nikolaos Chountis, George Sabin Cutaş, Rachida Dati, Leonardo Domenici, Derk Jan Eppink, Diogo Feio, Markus Ferber, Elisa Ferreira, Vicky Ford, Ildikó Gáll-Pelcz, José Manuel García-Margallo y Marfil, Jean-Paul Gauzès, Sven Giegold, Sylvie Goulard, Liem Hoang Ngoc, Gunnar Hökmark, Othmar Karas, Wolf Klinz, Jürgen Klute, Philippe Lamberts, Werner Langen, Astrid Lulling, Hans-Peter Martin, Arlene McCarthy, Sławomir Witold Nitras, Ivari Padar, Anni Podimata, Antolín Sánchez Presedo, Olle Schmidt, Edward Scicluna, Peter Simon, Peter Skinner, Theodor Dumitru Stolojan, Ivo Strejček, Kay Swinburne, Ramon Tremosa i Balcells
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet varajäsenet	Sophie Auconie, Sari Essayah, Danuta Jazłowiecka, Thomas Mann, Gay Mitchell

26.1.2011

SISÄMARKKINA- JA KULUTTAJANSUOJAVALIOKUNNAN LAUSUNTO

työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunnalle

vihreästä kirjasta "Riittävien, kestävien ja turvattujen eurooppalaisten eläkejärjestelmien kehittäminen"
(2010/2239(INI))

Valmistelija: Cornelis de Jong

EHDOTUKSET

Sisämarkkina- ja kuluttajansuojavaliokunta pyytää asiasta vastaavaa työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokuntaa sisällyttämään seuraavat ehdotukset päätöslauselmaesitykseen, jonka se myöhemmin hyväksyy:

Yleistä

1. korostaa, että eläkkeiden on oltava yhtenäisiä, riittäviä ja kestäviä ja niissä on taattava riittävä eläkeoikeuden ja eläkkeiden taso kaikille sekä otettava huomioon työolojen ja urien monimuotoisuus;
2. tähdentää, että solidaarisuuteen pohjautuvat ensimmäisen pilarin eläkkeet, jotka muodostavat Euroopan sosiaalisen mallin ytimen ja joista useimmat Euroopan kansalaiset ovat riippuvaisia, mukaan luettuina kaikkein haavoittuvimmat, kuten työmarkkinoiden ulkopuolella olevat, ovat erittäin tärkeitä; kehottaa jäsenvaltioita varmistamaan, että ensimmäisen pilarin eläkkeet ovat suuruudeltaan köyhyysrajan yläpuolella;
3. vakuuttaa, että vaikka jäsenvaltioiden eläkevakuutusjärjestelmien rahoitustavoissa on eroja, maksuosuuksiin ja uudelleen jakamiseen perustuvat järjestelmät pysyvät edelleen työntekijöiden eläkevakuutuksen tärkeimpänä tukipylväänä;
4. kehottaa jäsenvaltioita kiinnittämään huomiota ensimmäisen ja toisen pilarin järjestelmien kestävyYTEEN ja toimivuuteen; korostaa, että eri jäsenvaltioiden eläkejärjestelmiä uudelleen arvioitaessa ja laadittaessa olisi julkisen talouden tulevien rahoitustarpeiden kannalta otettava huomioon jäsenvaltioiden nykyiset budjetti- ja väestörakennepaineet, väestön ikääntyminen, naisten työvoimaosuuden kasvaminen,

muuttuvat perherakenteet ja epätyypilliset työsuhteet; tähdentää, että euroalueen jäsenvaltiot ovat liittyneet sillä tavoin toisiinsa, että eläkevelvoitteiden toteuttamisella voi olla rajatylittävä vaikutus;

5. tähdentää, että perinteet, taloudellinen ja demografinen tilanne ja erityiset työmarkkinaolosuhteet vaihtelevat jäsenvaltioittain ja että on noudatettava toissijaisuus- ja solidaarisuusperiaatteita, joiden nojalla jäsenvaltioilla säilyy täysi vastuu eläkejärjestelmiensä organisoimisesta;
6. katsoo, että eläkejärjestelmien uudistukset olisi toteutettava avoimesti ja että niissä olisi taattava, että eläkejärjestelmät ovat vakaita, kestäviä ja kohtuuhintaisia ja että niillä vastataan asianmukaisesti tulevaisuuden demografisiin ja sosiaalis-taloudellisiin haasteisiin;
7. on vakuuttunut siitä, että unionin ja sisämarkkinoiden entistä enemmän tarvitsemien osuuksia maksavien työntekijöiden liikkuvuus edellyttää missä tahansa kansallisessa eläkevakuutusjärjestelmässä kertyneiden eläkeoikeuksien siirrettävyyttä riippumatta siitä, perustuvatko ne maksuosuuksiin, uudelleen jakamiseen vai rahastointiin;
8. korostaa, että eläkkeelle siirtyneen ja töissä käyvän väestön tasapainossa tapahtuneet muutokset ovat heikentäneet solidaarisuusperiaatteen perustuvia jakojärjestelmiä;
9. tähdentää eläkejärjestelmien eri pilareiden täydentävyyttä ja keskinäistä riippuvuutta;

Kuluttajien oikeudet

10. huomauttaa, että monet eläkejärjestelmät eivät ole avoimia maksuosuuksien määrän ja odotettavissa olevan eläketason suhteen sekä eläkepääöstä ennen että sen jälkeen koituvien kulujen osalta; korostaa, että avoimuuden puute on erityisen ongelmallista yksityisissä eläkejärjestelmissä, joiden yhteydessä kansalaisten on voitava saada luotettavia tietoja riskeistä, asiaankuuluvista kuluista sekä odotettavissa olevasta eläketasosta;
11. kehottaa jäsenvaltioita ratkaisemaan eläkkeitä koskevat avoimuusasiat noudattamalla parhaiden käytäntöjen menettelyä; pyytää sääntelemään ja valvomaan eläkejärjestelmiä tehokkaasti sekä ottamaan myös huomioon avoimen koordinoitimenetelmän, jota tarvitaan kansalaisten oikeuksien ja etujen suojelun varmistamiseksi ottaen huomioon, että suuri prosenttiosuus kansalaisista on toimeentulossaan erittäin riippuvainen eläkejärjestelmistä;
12. korostaa, että on tärkeää jakaa asianmukaisia tietoja kansalaisille ja pitää heidät ajan tasalla eläkejärjestelmiä koskevien oikeuksien ja erityisesti rajat ylittävää toimintaa ja liikkuvuutta koskevien oikeuksien suhteen;
13. pyytää komissiota tekemään konkreettisia ehdotuksia eläkejärjestelmien avoimuuden lisäämiseksi;
14. korostaa varhaisessa vaiheessa käynnistettävän hyvää taloudenpitoa koskevan koulutuksen merkitystä;

15. kehottaa jäsenvaltioita varmistamaan, että pienet ja keskisuuret yritykset, erityisesti mikroyritykset ja yksityiset elinkeinonharjoittajat (kuten freelance-työntekijät), pääsevät osallisiksi eläkerahastoista;
16. pitää suositeltavana sitä, että kaikkiin jäsenvaltioihin perustettaisiin kansallisia eläketietojen seurantajärjestelmiä, ja kehottaa komissiota tekemään ehdotuksia Euroopan unionin laajuisen eläkeseurantajärjestelmän luomiseksi;
17. katsoo, että EU:n olisi sekä parannettava liikkuvien työntekijöiden kaikkia eläkeoikeuksia että varmistettava, että he saavat luotettavia tietoja voidakseen tehdä tietoisien päätöksen ennen ulkomaille muuttamista; vaatii, että yksityishenkilöillä on oikeus saada tietää, mihin maihin ja tuotteisiin ja mille aloille eläkerahastot ovat sijoittaneet heidän varansa;
18. kehottaa jäsenvaltioita, jotka eivät ole vielä toimittaneet konkreettisia suunnitelmia, joissa on selkeästi määrällisesti arvioitavia ja aikataulutettuja virstanpylväitä ja tavoitteita siitä, kuinka eläkejärjestelmiä vahvistetaan, käsittelemään kyseistä asiaa kiireellisenä, jotta kuluttajat ja kansalaiset saisivat selvän käsityksen tulevien eläkkeidensä sisällöstä;

Rajat ylittävät oikeudet

19. korostaa, että kansalaisten Euroopan unionin sisämarkkinoita koskevien odotusten täyttämiseksi kaikkien eläkeoikeuksien pitäisi olla Euroopan unionin sisällä siirrettäviä; korostaa, että nykyisin lakisääteisten eläkkeiden siirrettävyys on taattu Euroopan unionin lainsäädännössä, mutta sitä on parannettava ja toisen pilarin suhteen ei ole tehty vielä mitään;
20. korostaa, että eläkeoikeuksien siirrettävyyttä kahteen ensimmäiseen pilariin koskevat esteet on poistettava, jotta sisämarkkinoilla voidaan parantaa työntekijöiden liikkuvuutta rajojen yli; kehottaa komissiota antamaan yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa parempia tietoja eläkeoikeuksien siirrettävyydestä, sovellettavasta työlainsäädännöstä, vakuutus-oikeuksista ja työntekijöiden oikeuksista;
21. pyytää komissiota tutkimaan perusteellisesti siirrettävyyden esteitä; katsoo, että kaikissa liikkuvuuden esteiden, kuten rajojen yli maksettavia henkivakuutuksia koskevan verosyrjinnän, poistamista koskevissa toimenpiteissä olisi käsiteltävä jokaisen jäsenvaltion kaikkia työhön liittyviä eläkejärjestelmiä riippumatta siitä, kuinka nämä järjestelmät nivoutuvat kansalliseen pilarirakenteeseen; pyytää komissiota määrittelemään yleiset periaatteet, jotka ovat riittävän joustavia, jotta jäsenvaltiot voivat mukauttaa niitä omiin (lakisääteisiin) järjestelmiinsä;
22. katsoo siksi, että on Euroopan unionin ja jäsenvaltioiden etujen mukaista lisätä työntekijöiden liikkuvuutta, niiden on poistettava sisäisen ja rajat ylittävän liikkuvuuden esteet ja käsiteltävä erilaisia kysymyksiä, kuten siirrettävyyden puutetta, pitkiä karttumisaikoja, vapaakirjaoikeuksien säilymistä, oikeuksien tason säilyttämistä, verokohtelun eroja ja vakuutusmatemaattisia periaatteita;
23. kehottaa komissiota selventämään tiettyjä IORP-direktiivissä esiintyviä määritelmiä, kuten rajat ylittävän toiminnan käsitettä ottaen samalla huomioon, että jäsenvaltiot määrittelevät eläkerahaston eri tavoin;

24. myöntää, että rajat ylittävien yksilöllisten eläkevakuutusten (kolmas pilari), kuten henkivakuutusten, kohdalla on vielä esteitä; pyytää komissiota tekemään ehdotuksia näiden esteiden mahdolliseksi voittamiseksi ja yleiseksi kehykseksi, jolla säännellään tätä toimintaa.

VALIOKUNNAN LOPULLISEN ÄÄNESTYKSEN TULOS

Hyväksytty (pvä)	26.1.2011
Lopullisen äänestyksen tulos	+: 34 -: 3 0: 1
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet jäsenet	Pablo Arias Echeverría, Cristian Silviu Buşoi, Lara Comi, Anna Maria Corazza Bildt, António Fernando Correia De Campos, Jürgen Creutzmann, Christian Engström, Evelyne Gebhardt, Louis Grech, Małgorzata Handzlik, Malcolm Harbour, Iliana Ivanova, Sandra Kalniete, Eija-Riitta Korhola, Edvard Kožušník, Kurt Lechner, Toine Manders, Hans-Peter Mayer, Gianni Pittella, Mitro Repo, Zuzana Roithová, Heide Rühle, Matteo Salvini, Christel Schaldemose, Andreas Schwab, Laurence J.A.J. Stassen, Catherine Stihler, Róza Gräfin von Thun und Hohenstein, Kyriacos Triantaphyllides, Emilie Turunen, Bernadette Vergnaud, Barbara Weiler
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet varajäsenet	Cornelis de Jong, Frank Engel, Ashley Fox, Liem Hoang Ngoc, Morten Løkkegaard, Konstantinos Poupakis

15.12.2010

NAISTEN OIKEUKSIEN JA SUKUPUOLTEN TASA-ARVON VALIOKUNNAN LAUSUNTO

työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunnalle

riittävien, kestävien ja turvattujen eurooppalaisten eläkejärjestelmien kehittämisestä
(2010/2239(INI))

Valmistelija: Barbara Matera

EHDOTUKSET

Naisten oikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon valiokunta pyytää asiasta vastaavaa työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokuntaa sisällyttämään seuraavat ehdotukset päätöslauselmaesitykseen, jonka se myöhemmin hyväksyy:

- ottaa huomioon vuonna 2001 kokoontuneen Tukholman Eurooppa-neuvoston hyväksymän strategian eurooppalaisten eläkejärjestelmien uudistamisesta,
 - ottaa huomioon vuonna 2001 kokoontuneen Laekenin Eurooppa-neuvoston tekemän päätöksen eläkkeitä koskevista yhteisistä tavoitteista ja huippukokouksessa korostetun tarpeen tehdä eläkkeet riittäviksi, kestäviksi sekä mukautettaviksi,
 - ottaa huomioon vihreän kirjan "Riittävien, kestävien ja turvattujen eurooppalaisten eläkejärjestelmien kehittäminen",
- A. toteaa, että eläkejärjestelmien laskelmat perustuvat vakuutettujen palkkaan ja työvuosiin, ja ottaa huomioon, että naiset ovat eläkkeen määrän suhteen merkittävästi huonommassa asemassa työuransa keskeytysten ja usein tekemänsä vapaaehtoistyön vuoksi ja myös sukupuolten välisten, vanhuuden turvaksi tarvittavien oikeuksien ja säästöjen syntymistä estävien palkkaerojen vuoksi, ja että tämä vaikuttaa elinikäisiin tuloihin, sosiaaliturvaan ja eläkkeisiin ja johtaa pienituloisuusasteen kasvuun erityisesti eläkkeelle jäämisen jälkeen,
- B. toteaa, että jäsenvaltiot ovat vastuussa eläkkeistä ja että niiden toimivaltaa asiassa olisi kunnioitettava,
- C. katsoo, että ihmiset, jotka käyttävät aikaansa ja taitojansa lasten kasvatukseen tai

ikäntyneistä huolehtimiseen, ansaitsevat yhteiskunnalta tunnustuksen, ja että se voitaisiin antaa suomalla näille ihmisille henkilökohtaisia oikeuksia, erityisesti eläkeoikeuksia,

- D. katsoo, että naisten ja miesten tasa-arvo on unionin arvo, tavoite ja perusoikeus ja että unionin toimielinten on huolehdittava sukupuolten tasa-arvon sisällyttämisestä kaikkiin toimiinsa,
- E. toteaa, että naisiin kohdistuu unionissa välitöntä ja välillistä syrjintää monissa eläkkeisiin liittyvissä asioissa,
- F. katsoo, että eläkeuudistusten arvioidut vaikutukset perustetaan yleensä malliin, jossa oletuksena on miespuolisuus, kokoaikatyö, täysi työura ja keskimääräiset tulot; toteaa, että vakuutusmatemaattiset sukupuolittain laaditut elinaikataulukot vaikuttavat kielteisesti naisten eläkelaskelmiin ja korvausasteeseen,
- G. toteaa, että naiset keskeyttävät miehiä useammin työuransa pitääkseen huolta lapsistaan ja hoivaa tarvitsevista henkilöistä tai sairaista tai ikääntyneistä perheenjäsenistään, keskeyttävät miehiä useammin työntöön tai tekevät osa-aikatyötä voidakseen omistautua perhevelvollisuuksilleen,
- H. toteaa, että eläkeläisiä uhkaa köyhtyminen ja iäkkäät naiset ovat haavoittuvimpia ryhmiä, joiden köyhyysriski on suuri, ja että vuonna 2007 naisten pienituloisuusaste (17 prosenttia) oli suurempi kuin miesten (15 prosenttia) ja tämä ero oli erityisen suuri ikääntyneiden ryhmässä (naiset 22 prosenttia ja miehet 17 prosenttia) ja yksinhuoltajien keskuudessa (34 prosenttia),
- I. toteaa, että kotona hoitotyötä tekevät ovat syrjityssä asemassa, koska heidän työvuosistaan ei kerry eläkettä eikä muita etuuksia,
- J. toteaa, että ikääntyneet naiset ovat erityisen heikossa asemassa silloin, kun heidän eläkeoikeutensa perustuu heidän siviilisäätyynsä (aviolliset tai perhe-etuudet) ja kun heillä ei ole työurien keskeyttämisen takia riittäviä omia eläkeoikeuksia,
- K. toteaa, että tavoitteeksi on asetettu naisten ja miesten yhdenvertainen kohtelu eläkkeiden ja myös eläkeiän osalta, ja katsoo sukupuolten välisen eläke-eron olevan seurausta pysyvästä palkkaerosta, joka on EU:ssa nykyään keskimäärin 18 prosenttia ja joissakin jäsenvaltioissa jopa 30,3 prosenttia ja joka johtaa epätasa-arvoon työmarkkinoilla ja vanhuusiän köyhyysriskiin,
- L. ottaa huomioon, että lakisääteistä eläkeikää on nostettu tai ollaan nostamassa suurimmassa osassa eurooppalaisia eläkejärjestelmiä muun muassa elinajanodotteen perusteella,
- M. toteaa, että ikääntyvillä on ongelmia löytää työpaikka, että heidät usein irtisanotaan ensimmäisten joukossa ja että heidän on irtisanotuksi jouduttuaan mahdotonta maksaa eläkemaksuja riittävän eläkkeen saamiseksi,
- N. toteaa, että useimmat jäsenvaltiot ehdottavat turvautumista yhä enenevässä määrin yksityisesti rahoitettuihin eläkejärjestelmiin asianmukaisen korvausasteen varmistamiseksi, minkä vuoksi on puututtava niihin moninlaisiin ongelmiin, joita naisilla

on näiden järjestelmien piiriin pääsemisessä ja joita ovat esimerkiksi sukupuolten väliset urakehityksen erot, palkattomat työurien keskeytykset hoitotyön vuoksi tai ammatillinen eriytyminen, joiden vuoksi naisten on vaikeampi päästä laadukkaiden ammatillisten lisäeläkejärjestelmien piiriin,

- O. toteaa, että naiset tekevät usein matalapalkkatyötä, minkä vuoksi heidän on vaikeampi säästää eläkejärjestelmiin,
1. katsoo, että eläkejärjestelmien olisi perustuttava asianmukaisesti, kestäviin ja oikeudenmukaisesti kriteereihin; kehottaa jäsenvaltioita varmistamaan, että eläkejärjestelmissä otetaan tasapuolisen kohtelun varmistamiseksi huomioon niiden naisten ja miesten tilanne, jotka keskeyttävät uransa hoivavelvollisuuksien vuoksi, ja myös ajanjaksot, jolloin naiset ovat osa-aikatyössä tai äitiyslomalla, ja kehottaa niitä myöskin välttämään uusien hoivaloukkujen luomista;
 2. katsoo, että riittäviä, kestäviä ja turvattuja eurooppalaisia eläkejärjestelmiä koskevissa ehdotuksissa on asetettava tavoitteeksi Euroopan unionin naisten ja miesten epätasa-arvon poistaminen; katsoo, että on estettävä välitön syrjintä yksityisissä ja julkisissa eläkejärjestelmissä, mukaan lukien käytäntö, jossa maksujen määrä perustuu elinajanodotteeseen, mikä tarkoittaa, että yksityisissä, julkisissa ja lisäeläkejärjestelmissä, jotka perustuvat määrätyn suuruisiin maksuihin, olisi sovellettava sukupuolesta riippumatta samoja vakuutusmatemaattisia perusteita;
 3. katsoo, että naisten ja miesten lasten tai muiden hoivaa tarvitsevien perheenjäsenten hoitoon käyttämä aika olisi otettava huomioon tosiasiallisina vakuutusjaksoina, jotka kartuttavat heidän eläkeoikeuksiaan ja otetaan huomioon niiden laskennassa;
 4. kehottaa jäsenvaltioita puuttumaan eläkejärjestelmien eriarvoisuutta luoviin rakenteellisiin tekijöihin, mukaan lukien hoidon järjestäminen ja perhe- ja työelämän yhdistäminen, eriarvoisuus työmarkkinoilla, sukupuolten väliset palkkaerot ja välitön syrjintä toisen ja kolmannen pilarin eläkkeissä;
 5. kehottaa jäsenvaltioita sisällyttämään eläkkeiden laskentaan ajanjaksot ja panostuksen, jotka on käytetty hoivaan tarvitsevien henkilöiden hoitamiseen riippumatta siitä, minkä ikäisistä ja kuinka paljon hoivaa tarvitsevista on kyse;
 6. kehottaa jäsenvaltioita turvaamaan yksilölliset ja riittävät eläkeoikeudet kaikille, myös hyväksyttävien perusteiden työuransa ajoittain keskeyttäneille, jotka ovat useimmiten naisia, jotta varmistetaan ihmisarvoinen elämä jokaiselle ikääntyneelle henkilölle;
 7. kehottaa jäsenvaltioita varmistamaan, että eläkeasioissa toimitaan yhdenvertaisuuden periaatetta noudattaen ja eläkejärjestelmissä huomioidaan lasten tai perheen hoitamiseen käytetyt ajanjaksot, varsinkin kun kyseisissä hoitotehtävissä toimivat yhä useimmiten naiset, joiden eläkkeet jäävät sen vuoksi pieniksi;
 8. huomauttaa, että naisten omat tulot ja palkkatyö mahdollistavat heidän taloudellisen riippumattomuutensa ja lisäävät naisten ja miesten tasa-arvoa koko yhteiskunnassa, ja kehottaa unionin jäsenvaltioita yksilöllistämään sosiaaliturva-oikeudet, myös

eläkeoikeudet;

9. kehottaa jäsenvaltioita toteuttamaan asianmukaisesti vähimmäistulojärjestelmän ja tarkistamaan eläkejärjestelmiään yhteiskunnassa vallitsevien sukupuoliroolien suhteen ja ottamaan tässä huomioon myös naisten pidemmän elinajanodotteen käyttämättä sitä kuitenkaan perusteena sukupuoleen perustuvalla syrjinnällä sekä miesten ja naisten suuret palkkaerot, jotka näkyvät myös myönnettyjen eläkkeiden suuruudessa ja joiden vuoksi naiset usein joutuvat köyhyysrajan alapuolelle, ja kehottaa niitä poistamaan sukupuolten väliset eläke-erot;
10. katsoo, että naisten ja miesten eläkkeiden erot johtuvat naisten ja miesten palkkaeroista ja kehottaa siksi komissiota toimimaan päättäväisesti näiden erojen poistamiseksi;
11. kehottaa jäsenvaltioita tarkastelemaan, miten voitaisiin estää työmarkkinoilla haitat, joita aiheutuu naisten työssäkäynnille toimista, jolla tuetaan ja arvioidaan kotona tehtävää työtä tai lisätään sen arvoa; kehottaa arvioimaan, mitä vaikutuksia yhteiskuntaan ja naisten työssäkäyntiin aiheutuu toimista, joilla tunnustetaan kotona tehdyn työn arvo, ja esittämään laskelman siitä, miten tämä vaikuttaa eläkkeisiin;
12. kehottaa tarvetta laatia Euroopan työllisyysstrategia, jolla kannustetaan naisten työssäkäyntiä ja torjutaan työelämän epätasa-arvoa, joka vaikuttaa eri lailla naisten ja miesten eläkemaksuihin ja eläkeoikeuksiin;
13. kehottaa komissiota käynnistämään menettelyn, jolla poistetaan direktiivin 2004/113/EY 5 artiklan 2 kohta, joka sallii naisten syrjinnän eläketuotteissa;
14. kehottaa komissiota tukemaan vähimmäiseläkkeitä koskevaa puitedirektiiviä, jossa voitaisiin määritellä, että kaikki ovat on tietystä iästä lähtien työvuosien määrästä riippumatta oikeutettuja vähimmäiseläkkeeseen;
15. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita velvoittamaan ammatillisia ja muita lisäeläkkeitä tarjoavat soveltamaan eläke-etujen laskennassa sukupuolineutraaleja kuolleisuustaulukoita, jotta naisille ei koidu haittaa heidän pidemmästä elinajanodotteestaan ja miehiä alhaisemmista korvausasteista;
16. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita tekemään kattavan vaikutusten arvioinnin eri sosiaaliturvauudistuksista ja erityisesti eläkejärjestelmien uudistuksista, joilla voi olla kielteisiä vaikutuksia naisten työllisyyteen ja eläkeoikeuksiin, kuten lasten päivähoidon ja ikääntyneiden palveluiden supistuksista ja eläkepolitiikasta;
17. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita varmistamaan, että työeläkejärjestelmät ja yksityiset eläkejärjestelmät eivät ole naisia syrjiviä eikä niillä voimisteta nykyisiä malleja, jotka jo asettavat naiset epäsuotuisaan asemaan etujen ja maksujen osalta; kehottaa komissiota tarkastelemaan, onko direktiivin 2004/113/EY 5 artikla mahdollisesti naisia syrjivä;
18. suhtautuu myönteisesti komission vihreään kirjaan "Riittävien, kestävien ja turvattujen eurooppalaisten eläkejärjestelmien kehittäminen" edellyttäen, että noudatetaan toissijaisuusperiaatetta ja että jäsenvaltiot ovat edelleen vastuussa omista eläkepolitiikoistaan ja -järjestelmistään sekä toimivaltaisia niiden suhteen;

19. suhtautuu myönteisesti komission vihreään kirjaan "Riittävien, kestävien ja turvattujen eurooppalaisten eläkejärjestelmien kehittäminen" edellyttäen, että unionin toimintapolitiikoilla ja mahdollisilla uusilla EU:n asetuksilla ja direktiiveillä varmistetaan, että sukupolvien välinen ja sisäinen solidaarisuus sekä naisten ja miesten välinen solidaarisuus säilyy;
20. suhtautuu myönteisesti komission vihreään kirjaan "Riittävien, kestävien ja turvattujen eurooppalaisten eläkejärjestelmien kehittäminen" ja erityisesti komission aikomukseen parantaa niiden EU-kansalaisten eläkeoikeuksien kattumista, jotka työskentelevät (tilapäisesti) toisessa jäsenvaltiossa;
21. kehottaa komissiota ottamaan huomioon, että nykyiset mahdollisuudet hankkia (lisä)eläkeoikeuksia ovat usein liian monimutkaisia ja riskialttiita; kannustaa siksi komissiota mahdollistamaan jäsenvaltioille sen, että ne voivat tarjota nykyistä suurempaa avoimuutta ja turvaa tiettyjen vaihtoehtojen valinnassa ja/tai niihin sitoutumisessa erityisesti, kun on kyse naisista, jotka hyötyisivät täydentävästä eläkesäästämisestä;
22. kehottaa komissiota pidättymään uusista EU-vaatimuksista "riittävien eläkkeiden" määrittelyssä, sillä tällaisessa määritelmässä ei otettaisi huomioon, että jäsenvaltioiden välillä on suuria eroja ikääntyville tarkoitettujen muiden palveluiden ja etuuksien (kuten asumis-, hoito- ja julkiset liikennepalvelut) saatavuudessa ja hinnoissa.

VALIOKUNNAN LOPULLISEN ÄÄNESTYKSEN TULOS

Hyväksytty (pvä)	13.12.2010
Lopullisen äänestyksen tulos	+: 20 -: 0 0: 2
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet jäsenet	Regina Bastos, Edit Bauer, Andrea Češková, Marije Cornelissen, Silvia Costa, Tadeusz Cymański, Ilda Figueiredo, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Philippe Juvin, Barbara Matera, Elisabeth Morin-Chartier, Siiri Oviir, Raül Romeva i Rueda, Marc Tarabella, Britta Thomsen, Anna Záborská
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet varajäsenet	Izaskun Bilbao Barandica, Anne Delvaux, Cornelia Ernst, Christa Klauß, Mariya Nedelcheva, Sirpa Pietikäinen, Rovana Plumb

VALIOKUNNAN LOPULLISEN ÄÄNESTYKSEN TULOS

Hyväksytty (pvä)	1.2.2011
Lopullisen äänestyksen tulos	+: 40 -: 6 0: 1
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet jäsenet	Regina Bastos, Edit Bauer, Philippe Boulland, Milan Cabrnock, David Casa, Alejandro Cercas, Ole Christensen, Sergio Gaetano Cofferati, Marije Cornelissen, Tadeusz Cymański, Frédéric Daerden, Karima Delli, Sari Essayah, Richard Falbr, Ilda Figueiredo, Thomas Händel, Marian Harkin, Roger Helmer, Nadja Hirsch, Stephen Hughes, Liisa Jaakonsaari, Danuta Jazłowiecka, Martin Kastler, Ádám Kósa, Jean Lambert, Veronica Lope Fontagné, Olle Ludvigsson, Elizabeth Lynne, Thomas Mann, Csaba Öry, Siiri Oviir, Rovana Plumb, Konstantinos Poupakis, Sylvana Rapti, Licia Ronzulli, Elisabeth Schroedter, Csaba Sógor, Jutta Steinruck, Traian Ungureanu
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet varajäsenet	Georges Bach, Raffaele Baldassarre, Kinga Göncz, Gesine Meissner, Ria Oomen-Ruijten, Evelyn Regner, Dirk Sterckx, Gabriele Zimmer